MŪSŲ PASTOGĖ

(XXIV) 1973.8.13 REGISTERED FOR POSTING AS A NEWSPAPER CATEGORY B. 1973.8.13 Nr. 32 (1282)

Pasaulio Liet. Bendruomenės 4-sis seimas

POKALBIS SU PLB PIRMININKU STASIU BARZDUKU

Rugpiūčio 30 – rugsėjo 3 dienomis Washingtone įvyksta Pasaulio Lietuvių Bendruomenės 4-sis seimas. Atstovai rinksis iš laisvojo pasaulio kraštų. Tačiau seimo organizavimo našta krinta PLB valdybai, kurios priešaky stovi Stasys Barzdukas. Jam ir valdybos nariam – dr. A. Butkui, dr. H. Brazaičiui, A. Gailiušiui, A. Laikūnui, M. Lenkauskienei, dr. V. Majauskui, dr. A. Nasvyčiui ir A. Rinkūnui tenka iš anksto spręsti eilė problemų, nuo kurių gali priklausyti ir viso seimo pasisekimas.

PLB pirm. Stasys Barzdukas, žinomas kaip vienas svarbiausiųjų JAV LB kūrėjų, jos nepailstantis darbininkas, savo energiją, jėgas ir net poilsio laiką yra paaukojęs bendruomenės idėjai ir jos puoselėjimui laisvajame pasaulyje. Jo straipsniai laikraščiuose ir žurnaluose, jo paskaitos ir pranešimai bendruomeniniais klausimais, jo redaguojamas Pasaulio Lietuvis aiškiai nusako jo veiklos kryptį. Ir šiuo metu, kada ne tik amžiaus našta, bet ir sveikata jau įspėja įsibėgėjusį vežimą pristabdyti, pirmininkas vis dar daug dirba.

Apie artėjantį seimą jau girdima, bet apie jo paruošiamuosius darbus duomenų dar nedaug. Tad kreipiausi į PLB pirmininką Stasį Barzduką, prašydamas pasisakyti visiems rūpimais klausimais.

S. Barzdukas, PLB Valdybos Pirmininkas.

– Kaip apskritai vyksta seimo parengiamieji darbai?

– Jie pradėti iš anksto jau prieš metus. Išspręsta seimo data ir vieta. Sudarytas rengimo komitetas, kuriam pirmininkauja dr. Jonas Genys ir kuriame dirba Stasys Bačkaitis, Arvydas Barzdukas, Dalė Lukienė, Jūrate Micutaitė, dr. Zigfridas Vaitužis, Genė Vasaitienė. Iš PLB valdybos narių sudaryta speciali programos komisija, į kurią įeina dr. A. Butkus, dr. H. Brazaitis ir dr. A. Nasvytis. Jos parengtą programos projektą svarsto ir tobulina pati PLB valdyba, kuri taip pat kreipėsi į visų kraštų lietuvių bendruomenių valdybas, prašydama jų sugestijų bei siūlymų. Seimo koncerto programą atliks muz. Alfonso Mikulskio vadovaujamas Čiurlionio ansamblis, nes rūpi duoti tai, ką mes turim esmingiausio: savo tautos dainą, kanklių muziką ir tautinius šokius. Atrodo, susidarys taip pat galimybės surengti dailės meno parodą ir literatūros vakarą. Pagrindinis dėmesys, suprantama, skiriamas pačiam seimo darbui, nes reikia apžvelgti Bendruomenės veiklą, pasisakyti ne tik jos, bet ir apskritai lietuviškais mūsų rūpesčiais, pasidaryti išvadas ateičiai. Darosi didžiai aktualus ne tik turimų jėgų taupymas, bet ir naujų ieškojimas, todėl greta visuomeninių, kultūrinių bei švietimo reikalų seime siekiama turėti ir jaunimo reikalų sekcija. Rengiamas PLB konstitucijos pakeitimų projektas, kurio atsižvelgiama į jau turimą patyrimą ir iškylančius laiko reikalavimus.

– Kiek laukiama atstovų ir iš kokių kraštų?

– Yra tradicijų, kurios prasmingai primena šviesiuosius mūsų praeities momentus. Be kokios abejonės, 1920 susirinkęs Lietuvos steigiamasis seimas turi išliekamą istorinę reikšmę: lietuvių tauta pirmą kartą ilgoj savo istorijoj rinkimų būdu suteikė įgaliojimus savo atstovam kalbėti bei spręsti jos vardu. Tokių atstovų buvo 112. Tokį atstovų skaičių dabar turi PLB seimai. Žinoma, tiek niekada nesusirenka, nes tolimos kelionės, didelės išlaidos, pritrūksta pareigingumo, pasiaukojimo. Sąrašuose - 18 kraštų lietuvių bendruomenių. JAV LB paskirta 45 atstovai, Kanados LB - 16, Australijos ir Brazilijos LB - po 6, Argentinos ir V. Vokietijos LB - po 5, D. Britanijos LB - 4, Urugvajaus LB - 3, Kolumbijos, Prancūzijos, Venecuelos LB - po 2, Austrijos, Belgijos, Danijos, Italijos, Švedijos, Šveicarijos, N. Zelandijos LB - po 1. Kanados ir Australijos LB atstovus renka jų tarybų suvažiavimai, ir atstovai jau išrinkti.

–Kas apmokės atstovams kelionės išlaidas?

– Atstovavimas PLB seime yra garbės pareiga. Užjūrių kraštų lietuvių bendruomenių atstovai, negalėdami seime dalyvauti, atstovavimo teisę gali perleisti savo pasirinktiem antrininkam. Tokiais antrininkais gali būti taip pat JAV ir Kanados lietuviai.

(Nukelta į 2 psl.)

1989 bus Europos valstybė

BONNA. — Prancūzijos prezidentas Pompidou ir V. Vokietijos kancleris Brandtas, baigdami konferenciją, paskelbė, kad Europa turi išlaikyti identitetą būsimuose santykiuose su Amerika ir Sovietų Sąjunga, o Brandtas įsitikinęs, jog iki 1989 metų bus sudaryta suvereninė Europa, neabejoja jos unija.

K. ŠIMONIS — Broliuko ir sesutės kelionė (Tempera) 1929 m.

DAR APIE KONFERENCIJĄ

SVEIKINIMAI DR. J.K. VALIŪNUI, VLIKO PIRMININKUI:

PLB Valdybos posėdyje, liepos 21 d. Valdyba sutarė: "Pareikšti Jums ir Jūsų vadovautos delegacijos nariams padėką už atliktus darbus, iškeliant Lietuvos dabartinę padėtį tarptautinėje arenoje bei Sovietų Sąjungos įvykdytą neteisėtą aneksiją, panaikinant Lietuvos suverenitetą ir apgailestauti Jūsų vadovautos delegacijos suėmimą bei su tuo susijusius asmeninius nemalonumus".

KĄ RAŠO SUOMIAI APIE PABALTIEČIUS

Suomijos laikraščiai rašo apie liepos 4 - 9 d. įvykius Helsinkyje su pabaltiečiais:

Liepos 7 d. "Helsingin Sanomat" kiek plačiau tuos įvykius aprašo už bet kurį kitą laikraštį. Jis įdėjo ir oficialų Suomijos Užs. Reik. Min. komunikatą. (Prašoma žiūrėti Eltos Nr. 23). Laikraštis primena, kad JAV sekretoriui Rogers pareikalavus, visi suimtieji pabaltiečiai buvo paleisti. Tą patį kartoja ir kiti laikraščiai. Suimtieji buvę JAV, Kanados, Švedijos ir D. Britanijos piliečiai.

Policijos patarėjas Arvo Pentti ir policijos direktorius Erkki Korhenen ketvirtadienį, liepos 5 d. pasake, jog iš tikrųjų buvę pagrindo, kad pabaltiečiai turėjo būti dabojami, nes jie prie konferencijos salės dalino raštus (leaflets), kuriais buvo reikalaujama laisvės Lietuvai, Latvijai ir Estijai.

Paklaustas vidaus reikalų min. Heikki Tuominen apie įvykius su pabaltiečiais, taip atsakė: "Aš nenoriu duoti jokių papildomų informacijų. Visi dalykai surišti su tuo įvykiu yra įtraukti į policijos komunikatą".

Laikraštis "Uusi Suomi" liepos 7 d. aiškina, jog paklaustas Užs. Reik. Min. Politinio Departamento direktorius Matti Tuovinen, pareiškęs, kad sulaikytieji visai nekontaktavę Užs. Reik. Ministerijos, bet tiesiog Europos Saugumo ir Bendradarbiavimo konferencijos organus. Liepos 7 d. laikraštis "Hufvudsdbladet" Uldis Grava susitikimą ir dialogą su A. Gromiko taip aptaria. Vienas iš jų prisiartinęs prie Gromiko. Į jo klausimą, kada būsianti duota laisvė Baltijos valstybėms, Gromiko tik nusijuokęs ir papurtęs galvą.

Liepos 9 d. "Ilta- Sanomat" mini, kad drauge su pabaltiečiais buvo sulaikytas ir vienas suomis - žurnalistas, Seppo Kervinen. Jis paaiškinęs, jog viskas prasidėję Švedijoje. Jis ten anksčiau buvęs pabaltiečių kontaktuotas ir sutikęs už atlyginimą atlikti kai kuriuos smulkius spaudos darbus. Jis pasakė: "Aš buvau pasamdytas technikinei pagalbai. Mano uždavinys buvo sudaryti kontaktus, paruošti spaudinius spaudos konferencijai". Jam esą žinoma, kad pabaltiečiai per ambasadas Helsinky išsiuntinėjo dviejų puslapių raštus Vakarų valstybių delegacijoms. Tas pat raštas, ofsetu padaugintas, buvo numatytas išdalinti spaudos konferencijai. (Tas raštas tai buvo Pasaulinės Baltų Santalkos memorandumas dr. J.K. Valiūno pasirašytas. Red.) Pagaliau, laikraštis paduoda ir Suomijos Užs. Reik. Min. Ahti Karjalainen žodį, kad pabaltiečių klausimas turįs mažos svarbos ir už tai jis pats sau imąs visą atsakomybę.

Visų aukščiau minėtų laikraščių įvykio aprašymai labai panašūs. Tik liepos 8 d. "Uusi Suomi" įdėjo vedamąjį, pavadintą "Nereikalingas nervuotumas". Jis rašo: "Yra visai aišku, kad policija, tuo labiau politinė policija, turi daboti tai, kad nebūtų išsišokimų nukreiptų prieš bet kokią šalį, dalyvaujančią Europos Saugumo ir Bendradarbiavimo konferencijoje, o lygiai ir prieš jos narius. Saugumas turi būti respektuotas ir nedalomas, ir todėl turi būti veikiama pagal reikalą.

(ELTA)

***

MES IR MŪSŲ JAUNIMAS

Sunku yra mūsų jaunimui, sunku yra mokytojams, norintiems padėti jaunimui, bet sunkiausia yra tėvams, kai jie pamato, kad jų dedamos pastangos nieko nepadeda.

Jaunimas tebėra atviras visiems vėjams, kiekvienai idėjai; tai dirva į kurią sėjama grūdai ir piktožolės. Ir jo kaltinti neturime pagrindo. Kas kita, kai kalbame apie tuos, kurie sėja, kurie lenkia ir tiesina kūną ir dvasią, o tokie yra mokytojai, tėvai ir aplinkuma.

Mūsų mokytojai atiduoda savo dalį su kaupu. Jei kas paklaustų šiandien, kam reikėtų išeivijoje pastatyti paminklą:-motinai, knygnešiui ar mokytojui, tai neabejojant reikėtų pasakyti, kad mokytojui. Mokytojas labiausiai sielojasi lietuvybės išlikimu ir labiausiai tam reikalui aukojasi. O kaip yra su mūsų tėvais? Reikia pasakyti, kad tevai nebuvo ir nėra pasiruošę šiam sunkiam darbui. Jiems trūksta žinių, jie nemoka kovoti su juos persveriančiomis aplinkybėmis. Juk dažnai sutinkame tėvų, kurie sako: - mano vaikas dar per mažas eiti į mokyklėlę, užaugęs suspės, dar laiko yra, išmoks lietuviškai vėliau, arba - lietuvių kalba gadina akcentą, geriau tegul jau mokosi anglų kalbos. Dažnas ir pats mėgina anglų kalba su vaikais kalbėtis, kad geriau išmoktų. Ir taip tas vėliau daugiau jau nebesugrįžta.

Daugelis mūsų senosios kartos tėvų paaukojo vaikų lietuvybę dėl savo geresnio ir patogesnio įsikūrimo. Rodos, turėjome progos įsitikinti, kad pirmoje vietoje reikia laikyti dvasines vertybes, o ne medžiagines. Atvažiavome iš Vokietijos visai nuogi, o kaip greitai sugebėjome prasikurti, susilyginti ir net pralenkti vidutinį australą. To pasiekėme dvasinių vertybių dėka. Jei tik žmogus yra tvirtai užsibrėžęs ko nors pasiekti, jis pasieks.

Kiekviena jauna šeima turėtų žinoti, kad iki 7 metų vaikas yra imliausias, kad jo sieloje susiformuoja pagrindiniai charakterio bruožai; tuo laiku jis įgyja pasaulėjautą, kuri tampa pagrindu jo vėlesnės pasaulėžiūros. Ir tautiniai pradai giliai įsiskverbia į jo jauną sielą, kuri veliau padeda apsispręsti už tautybę.

Šias mokslo žinias yra būtina skleisti jaunų šeimų tarpe. Praeitais metais Sydnėjuje mes beveik neturėjome vaikučių darželyje, bet kelių mokytojų dėka, kurie kaip tik pasistengė šias žinias perduoti jauniems tėvams, šiemet jau turime gerą būrelį darželio mokinių. Tai vienas mažas pavyzdėlis, kad mūsų jaunas šeimas turime paraginti ir supažindinti su pradais, kurie padeda įsilaikyti savos tautos gyvomis atžalomis.

am

"Mūsų Pastogės" kraičio rėmėjų skaičius padidėjo:

M. Kymantas iš Geelongo	$5.00
J. Miškinis iš Brisbanes	$5.00
E. Svirkliene iš Syd.	$10.00

Ačiū už auką.

***

Šis "M.P." numeris spausdinamas ant geresnio popieriaus p. Mečio Kymanto suteikta parama.

Red.

***

PRANEŠAME, LAUKIAME, DĖKOJAME

"Dainos" choras turėjo savo metinį susirinkimą, kurio metu buvo išrinkta valdyba, apkalbėta praeitų metų nuveikti darbai, numatyta ateinančių metų veikla ir su ja susidarą rūpesčiai.

"Dainos" choras jau 19 metų dainuoja ir gieda minėjimuose, koncertuose, pasilinksminimuose ir Bažnyčioje. Dainiečiai myli dainą ir stengiasi tą dvasią palaikyti mūsų išeivijoj.

Choras - tai tik kultūrinis vienetas. Atskirų choristų įsitikinimai, jų pažiūros į visuomeninį lietuvių gyvenimą yra jų asmeniškas reikalas.

"Daina" didžiuojasi savo jaunimu, kuris ne tik dainuoja, bet ir diriguoja! Mes laukiame jų daugiau! Laukiame ne tik jaunų, laukiame visų, kurie myli lietuvišką dainą!

Mes visi "dainiečiai" nuoširdžiai dėkojame Sydney lietuviams už nuolatiniai teikiama materialinę, o svarbiausia - moralinę pagelbą ir paramą. Iš savo pusės mes stengsimės Jūsų neapvilti.

"Dainos" Choro Dirigentas ir Valdyba.

Robertas Selenis

POKALBIS SU PLB PIRMININKU STASIU BARZDUKU

(Atkelta iš 7 psl.)

Pageidaujama, kad antrininkai būtų kuo nors su jų atstovaujama lietuvių bendruomene susiję: ten gyvenę, turį kokių, nors ryšių ir kt. Būtų didžiai gaila, kad ši galimybė nebūtų panaudota.

— Ar jau galutinai nustatyta seimo darbų tvarka ir kaip ji suglaustai atrodo?

PLB valdybai rūpi, kad nebūtų kartojama buv. PLB seimų klaida, kai jų programa buvo per plati, o laiko turėta per maža. Visa daroma, kad laikas nebūtų eikvojamas procedūrinėm formalybėm, pvz. buv. seime vien reguliamino svarstymas pareikalavo daugiau kaip trijų valandų, bet vistiek dėl jo nebuvo susitarta. Tai nieku nepateisinama bergždumo prabanga, o mėgėjų ginčytis dėl raidės visuomet atsiras. PLB valdyba rūpinasi procedūrinių formalybių klausimus išspręsti korespondenciniu būdu dar prieš seimą, kad būtų galima visą dėmesį skirti pačiam seimo darbui. Tikimasi to pasiekti. Tarp darbų: PLB valdybos ir kraštų lietuvių bendruomenių veiklos pranešimų santraukos (ištisus pranešimus norima duoti seimo leidiny), PLB ateities organizavimasis ir veikla, tarptautinė padėtis ir Lietuvos laisvinimas, PLB konstitucijos pakeitimų priėmimas, pateiktųjų siūlymų svarstymas ir seimo nutarimų priėmimas. Seimas taip pat turės savo pamaldas, kultūrinius renginius (apie juos pasisakiau anksčiau), banketą.

— Ar galvojate, kad dabartinė Bendruomenės sandara yra tinkama mūsų dienom ir ar Bendruomenė atlieka uždavinius savo tautai?

— Dėl Bendruomenės sandaros nuomonės skiriasi. Vieni esam nuomonės, kad ji turi būti atvira kiekvienam lietuviui. Taip galvojo ir jos pradininkai, kurdami Lietuvių chartą: vieningą Bendruomenę sudaro pasauly pasklidę lietuviai. Kiti nori matyti Bendruomenę sudarytą lietuvių organizacijų pagrindu. Šiuo atveju lietuvis Bendruomenei priklausytų per savo organizaciją, o organizacijos susitartų dėl veiklos, dėl organų sudarymo ir t.t. Man pačiam aišku, kad pirmasis atvejis daugiau atitinka Bendruomenės esmę, nes tokia Bendruomenė lietuvius jungia be jų ideologinių, pasaulėžiūrinių, srovinių, profesinių ir kitokių skirtybių dviem didesniem jų uždaviniam: lietuvybei išlaikyti ir Lietuvos laisvei atgauti. Tiek lietuvybė, tiek Lietuvos laisvė yra viena, tad kam jas spalvinti savo skirtybių ryškinimu? Organizacija gi steigiama kuriam nors specifiniam uždaviniui vykdyti, tad tegu šitai ir daro. Bendruomenei priekaištaujantiem, kad ji dabar neapimanti visų lietuvių, reikėtų suprasti, kad organizacijų pagrindu sudaryta ji lietuvių dar mažiau apimtų. Tai rodo kitų mūsų federacinių junginių likimas. Veikla remiasi kuriančiuoju bei dirbančiu asmenim, o ne teoriniu atstovavimu. Menka paguoda, kai reikale tokių niekam neatsakingų atstovų reikia su žiburiu ieškoti arba net skolintis iš tų, kurie jų atliekamų turi. Laikausi a.a. Mykolo Krupavičiaus aiškaus ir nenuneigiamo dėsnio: kiekvienas lietuvis yra lietuviškų rūmų plyta. Ne Bendruomenė kalta, jei kas tokia plyta nenori būti. Nepriversi. Bet sąlygos sudaromos visiems.

Bendruomenės darbo dirva plati: lietuvių būrimas draugėn, švietimo ir kultūros rūpesčiai, Lietuvos laisvės siekimo pastangos ir kt. Šiam tisklui leidžiami vadovėliai ir kitos mokymo priemonės. Rengiamos dainų šventės. Šaukiami švietimo, kultūros, mokslo darbuotojų suvažiavimai. Įvykdyti du visuotiniai pasaulio lietuvių jaunimo kongresai. Visų kraštų lietuvių bendruomenė rengia Lietuvos Nepriklausomybės šventės minėjimus ir aktualina Lietuvos laisvės bylą. Tai vis uždaviniai savo tautai. Ar visa padaroma, kas reikia ir galima padaryti? Man atrodo, kad turimomis sąlygomis ir jėgomis daroma ir padaroma labai daug. Teisingai mūsų spaudoj yra pastebima, kad kai kurie darbai be Bendruomenės nebūtų iš viso padaromi, nes ji subūrė daugiausia pajėgų ir su kūrybine iniciatyva žmonių. Žmonių, kurie kantriai ir planingai dirba lietuvišką darbą, nepaisydami destrukcinės opozicijos neatsakingų rėksnių demagoginių šūkavimų.

— Nelengva šiais laikais sudaryti valdybas. Ar nebus sunkumų renkant naują PLB valdybą?

— Ligi šiol netrūko žmonių, tikinčių Bendruomenės idėja, jos darbo prasmingumu, turinčių pasiaukojimo dvasios. Pirmąją PLB valdybą sudarė Kanados lietuviai, nes JAV lietuvių atstovų nemaža dalis tada dar trūkciojo pečiais: dar palaukim ir pažiūrėkim, ar kas iš PLB bus... Šiandien jau tokių abejonių nebėra. Tikiu, kad ir šiuo atveju rasis žmonių, kuriems nuoširdžiai rūpės PLB darbas ir ateitis. Juk dirbam savo tautai ir Lietuvai.

— Jūs, kaip retas kuris kitas, per visą šimtmečio ketvirtį dirbate Bendruomenei. Kas įgalino ištverti?

— JAV LB Clevelando apylinkės pirmininku pasidariau ne savo iniciatyva ir noru, bet išdirbau penkerius metus. Vėliau šešeri metai JAV LB centro valdybos priešaky, treji metai - JA Valstybių LB-nės tarybos prezidiumo priešaky, dešimt metų - PLB valdyboj. Taigi atiduota daug jėgų, daug laiko, pagaliau daug ir sveikatos. Netekęs mokytojo profesijos, ieškodamas širdžiai artimo lietuviško darbo, netikėtai jį radau didžiojoj bendruomenės šeimoj, siekiančioj dviejų didžiųjų tautinių idealų: kad būtų gyva Lietuvos dvasia, besiskleidžianti Lietuvos laisve. Štai ta paslaptis, įgalinusi tikėti bendruomeninio darbo prasmingumu ir ištverti šio darbo laukuose. Apie tai gali būti ir ilgesnė kalba, bet jau kita proga.

V. Rociūnas

LIETUVIŲ TAUTOS ATEITIS PAVOJUJE! AUKOKIME PER TAUTOS FONDĄ MŪSŲ LAISVĖS KOVAI!

VISUOMENIŠKIEJI DARBAI MOKSLUI KELIO NEPASTOJA

Kai mūsų jaunimas svarsto, ar verta būti lietuviu, mes čia patiekiame kitą būdą kaip lietuvybę išlaikyti. Straipsnelis paimtas iš "Keleivio".

Red.

Robertas Selenis š.m. balandžio 28 d. baigė University of Detroit ir gavo politinių mokslų bakalauro laipsnį. Būtų galima pasakyti, "kas čia tokio?", nes tuo pačiu laiku kelios dešimtys Detroito lietuviukų baigė tą patį ir kitus apylinkių universitetus. Bet su mano čia aprašomu jaunuoliu reikalai jau nėra tokie prasti.

Pirmiausia, Robertas Selenis universitetą baigė per trejus metus ir, kai gavo diplomą, tai jam dar dienos trūko iki 21-nerių metų amžiaus. Antra, jis universitetą baigė summa cum laude pažymiu, taigi, pačiu aukščiausiu.

Tą dieną Detroito universitetas išdalino netoli dviejų tūkstančių *diplomų, bet Robertui diplomas* buvo įteiktas vienam iš pirmųjų, kartu su 14 kitų, kaip ir jis, geriausiai baigusiųjų.

Trečia, Robertas studijuodamas reiškėsi amerikiečių visuomeninėje veikloje, kaip pasižymėjęs kalbėtojas universitetą atstovaująs įvairiose komandiruotėse, kaip karštų debatų dalyvis, dažnai iškeliąs ir Lietuvos bylos reikalus ir pasakąs karčią teisybę savo profesoriams, kolegoms, pašaliniam amerikiečiam. Už tą visuomeniškumą jis gavo dekano raktus (dean's keys ar key). Gavo ir kitus du u-to atžymėjimus, o Michigano viceguberantorius jį ir dar vieną jo fakulteto geriausią diplomantą apdovanojo piniginėmis premijomis.

Ketvirta, ir tai mums svarbiausia, Robertas visus trejus metus buvo pasinėręs į lietuvišką visuomeninę veiklą. Jis - paskautininkas, Baltijos tunto tuntininko pavaduotojas. Jis -Dloco ir LB valdybų narys. Jis - tautinių šokių šokėjas ir jaunimo choro dalyvis. Jis - šaulių kuopos valdybos narys. Jis, visų svarbiausia, - tik studijas pradėjęs, atgaivino mirusį Lietuvių Studentų Sąjungos Detroito skyrių, kuris, jam dar vis tebevadovaujant, aktyviai veikia ir apie mirtį ar letrago miegą nė negalvoja. Pagaliau, jis yra LŽS Detroito skyriaus narys ir kiekvieną savaitę Draugo dienraštyje reiškiasi savo korespondencijomis iš Detroito lietuvių jaunimo gyvenimo.

Kiek gi mes tokių jaunuolių turime?

Robertas Selenis jau yra priimtas į to paties universiteto teisių mokyklą. Nė trupučio neabejoju, kad už trejų metų turėsime naują teisių daktarą. Ir ne bet kokį. Aš Robertui tik linkiu sveikatos, o, visas studijas baigiant, nusižiūrėti į gražią mergelę - lietuvaitę!...

Alfonsas Nakas

***

"Klumpakojis" Sydnėjaus scenoje

"KLUMPAKOJIS" GERAME KELYJE

Liepos 22 d. Melbourno tautinių šokių "Klumpakojo" grupė šventė dešimtmetį ir ta proga Lietuvių namuose suruošė koncertą. Žiūrovų buvo pilna salė.

Šis vienetas buvo suorganizuotas A. Karazijienės; ilgą laiką jam vadovavo A. Simkus, o dabar jau keli metai vadovu yra V. Straukas.

"Klumpakojis" yra praaugęs eilinio tautinių šokių vieneto lygį. Ir tai, be abejo, dėl vadovų pastangų ir skonio, bet ir dėka kelių tikrai iškilių šokėjų. Yra ir lengvai įveikiamų trūkumų. Vis dėlto dar dalis šokėjų atrodo scenoje, lyg dirba sunkų darbą: šoka be išraiškos veiduose, juda be niuansinių grakštumų.

Išskirtinai paminėtini gaidžio ir meškiukų šokiai, o taip pat su daina pypkininko likimas. Ir tai dėl naujybių, dėl išradingų išraiškos efektų. Labai gerai, kad buvo įpinta daina ir prie įprastinio akordeono prijungti kiti instrumentai. Ar nebūtų galima įsigyti ir senųjų lietuviškų instrumentų?

Kad grupė ieško naujo kelio, tai tik sveikintina. Uoliesiems senybių puoselėtojams gal ir kitaip atrodo - sužalojimas bei iškreipimas liaudies meno. Tik ir taip galvojantiems turi kilti kitos mintys: daugelis liaudies šokių priklauso išraiškos šokio žanrui, o todėl visais laikais turėjo juose prasiveržti individuali kūryba bei interpretacija. Tuo labiau šiandien, nes taip skubiai kinta gyvenimas, aplinka. Gali todėl kisti ir mūsų tautinis šokis, tegu ir būtinai išlikdamas atsirėmęs praeities. Man vis atrodo, kad būtų labai įspūdinga sujungti tautinį šokį, liaudies dainą ir veiksmą į darnų lydinį. Tam galėtų tikti kaimo vestuvių pavaizdavimas, vienos ar kitos mūsų baladės, pasakos, padavimo ar šiaip apsakymėlio įscenizavimas. "Klumpakojis", įžengęs į antrąjį dešimtmetį, yra jau tiek pajėgus, kad galėtų bandyti įjungti į savo programą ir kurio nors lietuviško baleto fragmentą.

Už šį neeilinį spektaklį padėka "Klumpakojo" šokėjams, nepailstančiam vadovui, dainininkams, muzikantams ir visiems tą vienetą remiantiems.

Buvo dar viena maloni staigmena: koncerte buvo pagarsinta vieneto veterano dr. Rimanto Sarkio sužieduotuvės su grupės šokėja Dagmar Rūta Skapinskaite. Gydytojas Rimantas, praeitais metais baigęs Melbourno universitetą, šiuo metu dirba Albury ligoninėje. Buvo specialiai atvykęs koncertui ir pašoko vestuviniame šokyje jaunikio rolę. Vaišes po koncerto suruošė Katalikų moterų sekcija.

***

GRIŽTA Į AUSTRALIJĄ

Arti trejų metų Vokietijoje išgyvenęs inž. Stasys Grincevičius su žmona Aldona, rašo, kad Kalėdoms grįžta į Australiją. Münchene jis dirbo Siemens Bendrovėje ir specializavosi kompiuterių srityje. Užpirkus amerikonams iš Siemens kompiuterius, du kartu buvo nuvykęs į J.A.V. instruktuoti jais naudotis. Amerika ypatingai nususižavėjęs, nors ne kiek jos ir matęs.

Žmona Aldona, mokytoja, Vokietijoje buvo pradėjusi ruoštis kompiuteriams programininkės specialybei. Tik tą turėjusi mesti, nes atsirado sūnus Antanas, o šių metų gegužės 21 d. susilaukė pagal planą ir dukros Donielos - Dovydės. Grįš tat jau keturi Grincevičiai.

Stasys, gyvendamas Melbourne, šoko "Klumpakojo" grupėje, pirmininkavo lietuviams studentams ir bendruomenės skyriaus valdybai.

A. Zubras

Dr. R. Šarkis.

DIALOGAS JAUNIMO SU SENIMU

Liepos 22 d. PLJS Sydnėjaus skyrius surengė jaunimui pokalbį, kuriame buvo svarstoma tema: Kodėl mūsų jaunimas turi būti lietuviais? Deja, į salę prisirinko senimo apie 40 žmonių, o jaunimo 15. Tema, be abejo, per sunki svarstyti jaunimui, reikia daugiau žinių, didesnio gyvenimo patyrimo, kad galėtų leistis į šios rūšies diskusijas. Atsakyti, kodėl aš turiu būti lietuvis, nėra lengvas klausimas, kodėl aš nenoriu būti lietuvis, yra daug lengvesnis.

Tema, matytis, labiau tiko senimui kaip jaunimui, todėl jų daugiau ir buvo susirinkę.

Pokalbį pradėjo skyriaus pirmininkė p-lė Jūratė Reisgytė, ji savo taikliame žodyje pabrėžė, kad bendruomenė nors ir yra dalijama į senimą ir jaunimą, tačiau tas neprivalo mus skirti, nes mes turime daugiau jungiančio elemento, negu skiriančio, todėl ginčus padėję į šalį, sutiktus klausimus svarstykime šaltai ir protingai.

Pokalbiui pirmininkauti buvo pakviestas dr. I. Venclova, o kalbėtojais pranešėjais - Jeronimas Belkus, Violeta Bitinaitė, Algis Milvydas, Arūnas Pilka ir Jūrate Reisgytė.

Pranešėjai statė klausimus į kuriuos reikėjo atsakyti jaunimui, deja, ne jaunimas, o senimas atsakinėjo, gavosi tarp jaunimo ir senimo įdomus dialogas.

Jaunimo kalbėtojai pastatė 12 klausimų, kurie iš anksto buvo paruošti ir apgalvoti, štai jie:

1. Aš gimiau Australijoje, mano metrikai rodo, kad aš esu australas.

2. Pamirština praeitis ir prisitaikintina prie dabartinių sąlygų.

3. Pasaulis mažėja, žmonija artėja į vieną didelę šeimą. Tautos jungiasi ir atmeta skirtumų žymes, o mes lietuviai žadame lgtis priešingai.

4. Nacionalizmas yra blogybė, iš kurio kilo imperializmas ir karai, o mes nacionalizmą remiame.

5. Lietuvių kalba kalbančių pasaulyje yra tik 4 milijonai žmonių, tad at nebūtų vertingiau išmokti kalbų kuriomis kalba daugiau žmonių pasaulyje, pav., vokiečių, prancūzų, rusų, kiniečių, indonezų. Be to, sunku išmokti lietuvių kalbos Sydnėjuje, nes veikia tik viena mokykla kelias valandas savaitėje, ir dar tokioj nepatogioj vietoj.

6. Lietuva buvo mažas, neturtingas, atsilikęs ūkininkų ir ūkio darbininkų kraštas. Tik keli lietuvoje turėjo automobilį, telefoną ir kitus patogumus. Nematau, kad būtų verta ir prisiminti tokį nepažangų kraštą, o tuo labiau, nėra ko juo didžiuotis. Australija net nežino, kas yra Lietuva ir kur ji yra.

7. Lietuviai čia yra susibūrę į mažas uždaras grupeles ir į savo uždarus ratelius labai sunkiai įsileidžia bet ką.

8. Jaunimas nenori priklausyti lietuvių bendruomenei, kuri visą laiką yra susiskaldžiusi, kurios nariai savo tarpe nesugyvena, piaunasi ir kiekvienas sudaro savo atskirą politinę partiją.

9. Lietuviškosios kultūros pasireiškimuose mes, jaunimas, nematome nieko patrauklaus, nieko naujo. Tautiniuose šokiuose matome tik porelių pasivaikštinėjimą. Susėdus padainuojama iš tų pačių, jau iki kaulo įkyrėjusių senoviškų dainelių.

10. Priklausantieji lietuvių bendruomenei, yra blogi Australijos piliečiai, ir, pažvelgę į kitas tautines imigrantų grupes, matome, kad jos eina praktiškesniu keliu, jos bando asimiliuotis.

11. Save lietuviu skaityti nebūtina. Žinom, kad Jungtinėse Amerikos Valstybėse yra "Vyčių" organizacija, kurios nariai lietuviškai nemoka. Palaikyti ryšius su lietuviškąja kultūra galim, skaitydami anglų kalba lietuviškom temom parašytas knygas. Todėl savo vaikus mokyti lietuvių kalbos neverta, nes, jiems pradėjus australiška mokyklą, bus daug sunkumų, o dvi kalbas naudoti yra persunku.

12. Lietuvybės dienos Australijoje yra suskaičiuotos, tad neverta dėl jos laiko gaišinti.

Kaip matome iš patiektų klausimų tema buvo plačiai paliesta, deja, ne visi klausimai buvo reikalingi tai temai gvildenti. Dalis klausimų buvo tik kaltinimas lietuviškai bendruomenei ir apskritai lietuvių tautai.

Pirmuoju klausimu buvo mėginta įrodinėti, kad lietuvybė yra biologinė žmogaus žymė, nuo kurios negalima pabėgti. Žinoma, buvo ir kitokių nuomonių, tačiau tokie "argumentai", kad iš pasodintos bulvės neišauga ridikas, arba gimęs šuva vištininke pasilieka šuva o ne višciukas, rodo, kad tautinė realybė nėra biologinė žymė, o kultūrinė. Kraujuje nėra lietuviškumo, gimstame visų pirma žmonėmis, o paskui įaugame į kultūra ir į tautą. Gaila, kad į šį įdomų ir svarbų klausimą nebuvo pakankamai įsigilinta, reikėjo perskaityti dr. J. Girniaus - "Tauta ir tautinė ištikimybė", tada šis klausimas būtų atsistojęs visai kitoje šviesoje.

Visi kiti patiekti klausimai nelietė tiesioginiai temos, galima buvo ir be jų apsieiti. Jie buvo labiau panašūs į kaltinimus, į užmetimus lietuvių bendruomenei, ar lietuvių tautai, todėl ir atsakymai buvo tų klausimų paneigimas. Jokių rimtų diskusijų negalėjo išsivystyti.

Tiesa, patys pranešėjai savo patiektais klausimais stengėsi išprovokuoti kitus, kad surastų tinkamą ir teisingą atsakymą. Tačiau reikia suprasti, kad lietuvybė nėra ir negali būti diskusijų objektas. Lietuvybė yra dalis savęs, kuo daugiau jos turėsime, kuo labiau ją pažinsime, tuo labiau ji bus mums sava ir brangi.

am

Choro nariui

PETRUI LEONAVIČIUI, jo tėvui Melbourne mirus, užuojauta reiškia

Newcastelio Choras

***

SYDNĖJUS... VILNIUS ... IR ATGAL

N. Mantrimas

Salta birželio rytą atvykau į Sydnėjaus aerodromą pilnai pasiruošęs ilgai kelionei... į Vilnių! Palydėtas artimųjų, atsisveikinu ir nuliūdęs kažkodėl einu lėktuvo link, galvodamas, kad štai mano slaptas 29 metų noras beišsipildąs: vykstu į brangią tėvų šalį, kur prabėgo mano jaunystė, kur tiek daug svajota apie tolimas, nežinomas, mums nematytas pasaulio šalis, apie kurias mes tik geografijos pamokose mokykloje kalbėdavom, o dabar veržiuosi palikti tolimiausią penktąjį kontinentą, kad dar kartą išvysčiau gimtąjį kraštą, pasveikinčiau dar likusius brolius, seseris ir kitus giminaičius.

Įėjus į lėktuvą, mums praneša blogą naujieną: "Vilniuje būsime tik 5 dienas (žadėta 10) likusias dienas turėsime praleisti Rygoje ir kitur". Ūpas krito, nors imk ir bėk iš lėktuvo kol nevėlu. Matau ašarotas akis savo artimiausių kaimynių iš Melbourno, o man žodis gerklėje lūžta, bandant ką nors sakyti. Pervėlu kam nors skųstis, ar atsisakyti kelionės - reikia vykti.

Didelis lėktuvas lėtai nuriedėjo į pakilimo taką, suūžia visi motorai ir atsiplėšiam nuo žemės. Sukame ratu aplink, žemai matosi Sydnėjaus dangoraižiai, vėliau tik namai, gabalėlis jūros... ir mes jau virš debesų kertame išilgai Australijos žemyną šiaurės link - Singapūras už aštuonių valandų skridimo, ir pirmas mūsų sustojimas. Grakščios, geltonosios rasės, tarsi porcelano lėlės, gražiom uniformom pasirėdžiusios, patarnautojos mandagiai mus aptarnauja. Labai nuolankios, atrodė pasiruošusios kiekvieną keleivio norą išpildyti, kad palengvintų. Gediminas šposus krečia, visus kalbina, su visais labai familiarus, atrodo, kad jis visus keleivius daug metų pažįsta. Antanas, kurį tik lėktuve pažinau, lėtai dėsto savo filosofiją. Mano eilės bendrakeleivės, Melbourno gražuolės, malonios kompanijonės, pasakoja Melbourno naujienas, apie bendrus pažįstamus, paskutiniuosius įvykius, ir kelionės ūpas taisosi, tik nusibodo tiek ilgai sėdėti.

Štai ir Singapūras. Karštis ir tvankumas neapsakomas, o aš dar žieminį apsiaustą ant pečių turiu, kas gana juokingai atrodo tiek bendrakeleiviams, tiek Singapūro gyventojams (kad jie žinotų, kodėl aš žieminiu apsiaustu, gal ir nebūtų juokinga). Apsukrus, gyvas kinietis sutinka mus "Palangos" keleivius, veda į vėsinamą autobusą ir nuveža į prašmatnų viešbutį, kur visi atsigaunam, nes viduje vėsu, erdvu ir geri kambariai. Į mus žiūri kaip į turtuolius ir visi, pradedant durininku ir baigiant manageriu, stengiasi mandagiai patarnauti. Dar tą patį vakarą vykstame nusipirkti tų daug apkalbėtų "duty free" Singapuro prekių. Krautuvės didelės, erdvios, bet pardavėjai labai įkyriai stengiasi mus viskuo aprūpinti per pusvalandį laiko nuo žiebtuvėlio iki Onasio lėktuvo... Visur derybos, derybos, nes čia daug ko yra, bet už viską, tur būt, dvigubai prašo, tad reikia derėtis... kiek nuderėsi, tiek laimėsi. Antrą dieną tas pats apsukrus kinietis veža mus aprodyti Singapurą. Miestas didelis, gražus, daug daugiaaukščių namų ir beveik visi "papuošti" padžiautais skalbiniais nuo žemės iki stogo. Nuveža ant aukštos kalvos, iš kur vaizdas labai gražus - mėlyna jūra iš vienos pusės su tingiai stovinčiais laivais, iš kitos gi pusės viso miesto panorama, kiek tik akis aprėpia. Žemiau kalvos dulkes kelia sunkiosios mašinos, lygindamos naujus plotus būsimiems namams. Dar lankome Botanikos sodą ir kitas įdomias vietas. Visur eibės turistų, terška foto aparatai, marga turistų minia visur upe plaukia, ir tau, atvykėliui, peršasi mintis, kad ši maža valstybėlė yra labai gyva, darbšti ir gaivalinga, nes kur nežiūri visi ką nors dirba, neša, veža, skuba ir pelnosi sau pragyvenimą. Mieste ir sustojimo vietose pilna visokių gatvės pardavėjų, siūlo tau visokiausių prekių, daug nematytų niekniekių, kurie vis dėlto patraukia akį ir pirkėjų netrūksta. Kas nuostabu - nei vienos musės ar uodo! Turint galvoje, kad klimatinės sąlygos būtų labai geros čia veistis, tem-

E. Šeikienė ir L. Balčiūnienė gražioje Singapuro kalvoje.

peratūra virš 100 F. ištisus metus, jų turėtų būti milijonais, bet nei vienos niekur nematyti. Kitą vakarą lankome lūšnų rajoną, vagių kvartalą, turgavietę. Daug skurdo. Kambarėliai sausakimšai prikimšti, iš visur sklinda nemalonus kvapas, nešvaru ir daro labai slegiantį įspūdį. Einame valgyti pigios vakarienės! Tiesiog siaubas! Nematytas maisto paruošimas, pats maistas, kvapas ir aplinka visiems mums išvaro iš galvos mintį apie valgį ir retas iš mūsų pajėgia nuryti nors vieną kąsnį. Burnodami už tokią vakarienę, žąsele grįžtame į viešbutį ir bent gerai išmiegame. Iš ryto dar kartą skubame nupirkti reikalingų daiktų, nes vakare vykstame toliau į šiaurę... kas kiekvienam iš mūsų kelia nerimą - kaip ten būsime sutikti ir traktuojami. Vėl krautuvėse zujame, dar daug ko reikia. Mano eilės kairioji kaimynė, atrodo, turi labai didelį užsakymą: reikia nupirkti kasečių automobiliui, dar kokių tai gudrių aparatų *ir t.t.* Kita Melbournietė taip pat bėginėja iš vietos į vietą, čia derėdama, pirkdama, patarimų klausdama. Gediminas, užgulęs ant viso stalo, taip pat tikrina man nematytus, matyt, gudrius aparatus, garsiai bardamas pardavėjus. Antanas ieško gražių, pigių batų, kelnių, marškinių ir visi tik perka, čekius rašo, doleriais grąžos prašydami, nes ką gi veiksi su Singapuro doleriais šiauren nuvykęs. Vakare susirenkam vestibiulyje su dar daugiau padidėjusiu kroviniu, ryšuliais ir maišeliais nešini... mat, vis lauktuvių saviesiems. Atvykstam į aerodromą. Visus keleivius ir visus nešulius patikrina su duzgiančiais aparatais, matyt, ieškodami metalinių daiktų, ar ko nors kito. Pagaliau leidžia į lėktuvą. Dairydamiesi, lėtai vorele lipam į didelį Aeroflot, susirandam vietą ir tyliai, be triukšmo kukliai sėdame. Mūsų kelionių veteranė, Melbournietė, mokina mus, kaip čia reikia elgtis, ką kalbėti... ir nekalbėti... tad jaučiamės lyg ką blogo padarę, ar nusikaltę, o mūsų vienintelis noras ir ilgos kelionės tikslas aplankyti savo kraštą ir pasimatyti su giminaičiais... ar gi tai yra nusikaltimas? Patarnautojos šaltai mandagios, tik "prašau, ačiū, ačiū, ir prašau" begirdėti, ir nieko daugiau. Negirdėti nuolatinio klegesio net iš linksmosios latvės - Melbournietės, kuriai mintyje daviau "Linksmosios Našlės" vardą. Prieš buvusiam lėktuve ir bendrai ji visur visą laiką klegėjo, kvietė mūsų choristes lietuviškai dainuoti, visada linksma, visus kalbindama, ir kartais stebėdavausi iš peklos pas ją tos energijos. Dabar ir ji tupi savo lizdelyje ir tyli. Mūsų Gediminas, amžinas šposininkas, mėgina užmegzti pokalbį su patarnautojomis, bet, gavęs šaltą atsakymą, nutilo. Anatanas, puikiausiai mokąs Aerofloto kalbą, nepajėgia ilgesnių pokalbių užvesti, taip pat, beviltiškai nuleidęs galvą, snūduriuoja, ir bendrai visame lėktuve viešpatauja rimtis ir tyla.

Ilga, ilga kelionė per visą naktį vis varant laikrodį atgal. "Karablis" neša mus per tamsą vis artyn ir artyn į Maskvą. Pakeliui nusileidžiam valandai laiko Bangkok, ir Karachi, kur lankome čia esančias suvenyrų krautuves, dar vis kaip ko prisipirkdami.

(Bus daugiau)

V. Baltutis

ŠUOLIS Į LAISVĘ

(Simo Kudirkos laisvės drama)

5

(tąsa.)

Kapt. BROWN. - Aš nematau jokių kliūčių. Admirolas Ellis yra nuomonės, jog jį reikia grąžinti, kad derybos dėl plekšnių neiširtų. Bandėme susirišti su Valstybės Departamentu, bet konkretaus atsakymo negauta.

EUSTIS - Man reikalingi jūsų, nurodymai ar įsakymas, kaip pasielgti.

Kapt. BROWN - Mano nuomone – grąžinkite jį atgal.

EUSTIS - Tamsta kapitone, laukiu jūsų įsakymo.

Kapt. BROWN - Gerai. Turite mano įsakymą grąžinti perbėgėlį, rusams jo pereikalavus.

EUSTIS - Įsakymą vykdysime, kai gausime iš rusų formalų reikalavimą.

Kapt. BROWN - Praneški, kai šis incidentas bus baigtas. Baigiau.

EUSTIS - Pranešimas bus padarytas. Baigiau.

PAKOS - Gal reikėtų atsiklausti perbėgėlio? Jis gal laisva valia gris atgal?

EUSTIS - Galima (Lundbergui). Atvesk jį čionai.

LUNDBERG - Klausau, Tamsta. (Išeina).

EUSTIS - (Nervingai vaikšto po kajutę). Įsakymas yra šaltas ir bejausmis, kaip plienas. Jį vykdant, negalima nukrypti į jausmus ar net įsitikinimus. Įsakymas ir jo vykdymas. Tuo remiasi valstybės santvarka. (Siūlo Pakos išgerti, bet šis atsisako).

PAKOS - Kiekvienas įsakymas turi išeiti iš įstatyminės santvarkos. O įstatymas privalo dvelkti žmoniškumu, asmens laisvės apsaugojimu ir...

EUSTIS - Sunku įstatymų raidėse rasti žmoniškumo. Dažniausiai jo tenai nėra. Mūsų pareiga juos saugoti ir vykdyti. (Beldimas į duris). Prašau įeiti. (Įeina Simas ir Lundberg).

EUSTIS - (Žiūri į Simą). Ar sutinki grįžti savo noru į rusų laivą.

SIMAS - (Staigmenos parblokštas. Kelia pamažu rankas, su išskėstais pirštais, ir uždengia veidą). Ne, niekuomet. Niekados.

EUSTIS - Tu neturėjai teisės palikti savo laivą. Tu privalai grįsti atgal.

SIMAS - Aš negrįšiu. Aš negrįšiu. Aš pasirinkau laisvę. Jūs neturite teisės manęs reikalauti atiduoti laisvę ir grįsti vergijon. Ne, ne...

EUSTIS - Aš turiu įsakymą, patį gražinti, bet duodu laisvę pačiam tai padaryti.

SIMAS - (Apstulbęs). Nejaugi tai tiesa? Ne, tai negali būti. Aš netikiu, kapitone, tavo žodžiams. Tamsta juokaujate, bet koks žiaurus man šis pokštas... Ne, ne... (Beldimas į duris).

EUSTIS - Prašau įeiti. (Įeina Burkalas ir paduoda Eustis popierių. Eustis jį perskaito ir linkteli galvą).

SIMAS - (Lyg supratęs Burkalo atvykimo tikslą) Ne, ne, niekuomet. (Į Eustis). Kodėl jūs iš manęs norite atimti laisvę?

BURKALAS - Grįšk atgal į savo laivą. Aš tau įsakau. Eikš su manim. (Artėja prie Simo. Simas traukiasi atgal.

SIMAS - Niekuomet. Jūs mane sudraskysite kaip pikti žvėrys. Ne... man geriau mirti...

PAKOS - (Į Eustis) Gal reikėtų susisiekti su vyriausia būstine?

EUSTIS - Gerai. (Pakos įjungia radiją).

PAKOS - Reikalauju kontakto su vyriausia būstine. Pakrančių sargybos laivas Vigilant reikalauja...

Kapt. BROWN - Kapitonas Brown kalba.

EUSTIS - Perbėgėlis atsisako grįsti.

Kapt. BROWN - Tu turi įsakymą, prašau jį vykdyti.

EUSTIS - Klausau. Baigiau. (Prieina prie Simo) Tu turi grįsti savo laivan.

SIMAS - Ne, niekuomet, aš geriau...

BURKALAS - (Prieina prie Eustis, kažką jam sako, šis linkteli galva. Įeina Vasilijus ir kartu su Burkalu artinasi prie Simo). Eikš su mumis...

SIMAS - (Į Eustis). Duok man peilį, aš noriu nusižudyti. (Burkalas ir Vasilijus nori griebti Simą už rankų, bet Simas ištrūksta ir, abu nustūmęs, išbėga pro kajutės duris denin. Vasilijus išbėga paskui).

BURKALAS - Mums reikia pagalbos. Prašau leisti dar keliems mano įgulos žmonėms atvykti laivan.

EUSTIS - Jei tai reikalinga, kvieskite. (Burkalas išeina).

PAKOS - Aš abejoju kapitono Brown įsakymo teisingumu.

EUSTIS - Įsakymas lieka įsakymu, tiesos ar logikos jame neieškok. Jis duotas vykdymui, ne svarstymui.

PAKOS - Man gaila jo. Rusai jį primuš. Jų veiduose matėsi ištroškusio žvėries kraujo alkis.

EUSTIS - Nejaugi rusai yra žvėrys?

PAKOS - Nežinau. Bet žmoniškumo juose maža. (Beldimas į duris).

EUSTIS - Prašau įeiti. (Įeina Lundberg).

LUNDBERG - Atvyko dar keletas rusų įgulos jūrininkų, ir ieško mūsų laive perbėgėlio.

EUSTIS - Aš jiems daviau leidimą atvykti ir atsiimti jį. (Už sienos girdisi bildesys, triukšmas ir Simo balsas: "Ne, ne, geriau mirti... Gelbėkite, gelbėkite..." balsas nutyla ir girdisi tik skausmingas dejavimas. Staiga pro duris įsiveržia Simas. Kruvinu veidu ir suplėšytais marškiniais. Nori kalbėti, bet nepajėgia ištarti žodžio ir sukrinta ant grindų).

PAKOS - (Nori pulti prie Simo ir jam padėti, bet Eustis jį sulaiko). Tai nežmoniška. Taip negalima...

EUSTIS - (Kietai ir sausai įsako). Neliesk jo ir atsitrauk!

SIMAS - O, Dieve... O, Dieve... Ne, ne, tegul užmuša, tegul... bet aš negrįšiu, negrįšiu... ne, ne..

VASILIJUS - (Įbėga pro duris sutaršytais plaukais. Puola Simą ir pazaboja jį skurliu). Per daug atverei nasrus. Dabar patylėsi, kalės vaike. (Simas bando kalbėti, bet girdisi tik unkštimas).

PAKOS - (Puola ir atstumia Vasilijų, bet Eustis jį jėga atitraukia ir stumia šalin). Žvėrys... žvėrys...

EUSTIS - Neliesk jo ir leisk jiems jį pasiimti. Dar kartą perspėju... (Įbėga Burkalas, nešinas anklode).

BURKALAS - (Užmeta anklodę ant Simo. Vasilijus įsupa Simą anklodėn). Prakeiktas išdavike. Rasime tau vietą.

VASILIJUS - (Muša kumštimis Simo galvą, kuri matyti iš po anklodės). Lygumų mergaitės... Už žmoniškumą... Pažinsi ruso ranką...

EUSTIS - (Prieina prie pat Simo). Man labai gaila, kad negaliu padėti. Aš tik įrankis, vykdąs įsakymą... (Burkalas ir Vasilijus bando nešti Simą, bet nepajėgia).

BURKALAS - Prašau mums padėti jį išnešti.

EUSTIS - (Lundbergui). Padėk jiems.

LUNDBERG - Mano rankos nelies šio nelaimingo žmogaus.

Juozas Mikštas

DEJA

Karų ir klajonių herojai,
Didvyrių kapus apraudoję,
Išmaišę pasaulio žemes,
Pristigome ašarų mes...

Vaikams žodžio gimtojo raidę,
Lyg paslaptį šventą, atskleidę,
Apkiautę, susenę, deja,
Ir patys primirštam jau ją...

Solidūs, kaip dera, aptukę,
Prižiūrime namą ar ūkį,
Ar verslą pelningą. Deja,
Gimtinėn vis grįžta svaja.

Gyvenime mielas, turtingas,
Dažnai ir turtėti aptingus,
Koks mums nuostabus tu! Deja,
Jaunystėn vis grįžta svaja.

IŠ "PASAULIO LIETUVIO" SPAUDOS

Dangstomės spaudos laisve, pasisakom už teisę vertinti bei kritikuoti. Tačiau taip pat matom, kad vietoj kritikos dažnai turim tik plūdimąsi, o spaudos laisvė nepadeda, bet kenkia. Todėl reikia pritarti "Draugo" VI. 7 vedamojo "Spaudos laisvė ir laisvės piktnaudojimas" išvadai: "Švęsdami spaudos laisvės dieną, neužmirškime, kad spaudos laisvė daug duoda, bet ji neatpalaiduoja nuo kultūros ir inteligencijos". O Aidų 1972 metų apžvalgininkas randa "spaudos", kuri, atrodo, tam tik ir leidžiama, kad numeris iš numerio aštrintų skaitytojus, niekintų visus daugiau ar mažiau skirtingai mąstančiuosius, įtarinėtų jų patriotizmą ir tuo būdu savo 'vienybės' vardan beatodairiškai skaldytų išeivinę bendruomenę" (Nr. 1). Gerai, kad pagaliau imama konkrečiai nurodinėti ir pačius skaldytojus, nes metas žinoti, kas ir kieno labui dirba: "Deja, toks nuolatinis veikiančiųjų žmonių niekinimas yra daugiau, negu tik "stiliaus" dalykas. Noromis nenoromis reikia grįžti į LZS (Lietuvių Žurnalistų Sąjungos) įspėjimą, kad tokie straipsniai 'tik pila vandenį ant okupanto malūno', nes piudo lietuvius su tokiu įniršiu, kad okupantui tereikia džiaugtis". (Aidai, 1973 Nr. 3.l

BE KOMENTARŲ

Tyla ir demagogija: Štai jaunos mergaitės dalina (B-nės rinkimų) lapelius: "Gana tylos dėl vaikų vežiojimo po komunistų stovyklas! Gana tylos dėl visokių komunistų primestų koncertų, paskaitų bei parodų! Gana vienybės ardymo Lietuvos laisvinimo darbe!" "Gana tylos?" Iš kur jūs, vyrai, ar iš Marso? Ar jūs, šeši lape surašyti, dar neapkurtote nuo tos "tylos", kuri "tylutėliai tylima" jau keletas metų iki kokčiausio koktumo! Jei rašytumėte, kad gana plepalų, gana demagogijos, gana vienas kito pravardžiavimo, jei kviestumėte prie tylos, tai būtų kas kita, O dabar — pragyvenote ir praskydote... Iš šešių trys man gerai pažįstami. Už du iš jų (prieš lapelio gavimą) pabalsavau. Ir šitaip buvau apgautas! Dabar tik viliuosi, kad šitokie "superpatriotai" gal kitų nespėjo apgauti. Gal jų gražbylystę kiti spėjo anksčiau perskaityti, negu aš... (Alfonsas Nakas, Keleivis VI.5).

Iš partinio humoro: Teorija: Turėkime daugiau pasitikėjimo ir pagarbos savo broliui lietuviui "Naujienos VI.I). Praktika: Keli pavyzdžiai tik iš Naujienų kovo numerių. JAV LB tarybos pirmininku Barzdukas "įpiršo" V. Kamantą, kad "būtų tęsiamas dar Lietuvoje pradėtas ardomasis darbas" (III. 19). LB sudarytos Visuomeninių reikalų Tarybos pirm— tai "politiniu savo netaktu pagarsėjęs Gečas" (III.6); vėliau, sužinojus tikslią pavardę, rašyta: "jis davė toną arogantiškai JAV bendruomenės politikai" (III.31). LB krašto valdybos veikli narė A. Mačiulaitytė-Zerr buvo komplimentuojama: "į Washingtoną gana dažnai užvažiuoja ponia Zerra ir papiausto kongreso atstovams virtų raguolių (III.13) LB ryšininkas prie Valstybės departamento A. Gureckas susilaukė vedamojo tokia antrašte: "Naujas 'išminčius' Washingtone" (III.13), visur straipsny kabutėse jį tituluojant "išminčiumi" ar "diplomatu", be to, insinuojant atlyginimą ("be reikalo Gureckui du metus mokėjo algą"). Pagaliau pašaipai susilaukti nereikia būti nė LB veikėju: kabutėse "filosofo" titulą K.K. Girnius gavo vien už tai, kad parašė straipsnį jaunimo klausimu: nors jis nė neužsiminė pionierių stovyklos, bet vis vien iškomentuotas lyg jos gynėju" (III.2)

J. REPŠEVIČIUI

ir šeimai, jo mylimam tėvui Lietuvoje mirus, nuoširdžią užuojautą reiškiame ir kartu liūdime

M.J.E. Klimaičiai

PADĖKA

Nuoširdžiai dėkojame visiems lankiusiems ligoninėje, dalyvavusiems laidotuvėse, pareiškusiems mums užuojautą žodžiu ir rastu, užprašiusiems už mirusį Šv. Mišias ir gėlių vainikais pagerbusiems mylimą vyrą ir tėvą

A.A. BALĮ DIČIŪNĄ

ALB Krašto Valdybai, LK Federacijos Valdybai, Tėvams Marijonams, visoms organizacijoms, chorams, Parapijos Tarybai, giminėms ir bičiuliams.

Atskira padėka p.p.: J. Binkevičiui, Pr. Pusdrešiui ir V. Dumčiui, šiltu žodžiu paminėjusiems Mirusį spaudoje.

Kz. Dičiūnienė, sūnūs ir marti

Š.m. rugpiūčio mėn. 2 d. po sunkios ligos mirė

A.A. KAZIMIERAS LODA

nuliudusius: jo žmoną, dukras, žentą ir šeimą skaudžioje valandoje giliai užjaučia

Albertina ir Aleksas Nekrošiai, Goulburne

33 mil. dolerių misijoms

VATIKANAS. Popiežiškoji Tikėjimo platinimo komisija praėjusiais metais paskyrė su viršum 33 milijonus dolerių įvairiems projektams misijų kraštuose finansuoti. Didžiausia sumos dalis buvo paskirta Afrikos kraštams. Komisija ypatingą dėmesį atkreipė į vietinių kunigų ir katekizmo mokytojų parengimą misijų kraštuose.

PAKOS - (Lyg sau). Ar mes suprantame, kas yra laisvė? Šiandie ji išniekinta ir paminta. (Rusai išneša Simą. Eustis įjungia radiją).
EUSTIS - Reikalauju kontakto su vyriausia būstine... Reikalauju...
Kapt. BROWN - Kapitonas Brown kalba.
EUSTIS - Įsakymas įvykdytas. Baigiau.

EPILOGAS

Teismo salė. Ant paaukštinimo sėdi teisėjas Nisiūnas. Žemiau, kairėje pusėje Genelė, dešinėje Simas tarp dviejų enkavedistų. Virš teisėjo galvos piautuvas, kūjis ir užrašas: "Mirtis liaudies priešams".
NISIŪNAS - Tarybų Sąjungos liaudies vardu aš klausiu tavęs, Simai Kudirka, ar prisipažįsti kaltu.
SIMAS - Ne.
NISIŪNAS - Paneigdamas savo nusikaltimą, tik sau bloga darai.
SIMAS - Jūsų akyse nebegaliu blogesniu ir bebūti.
NISIŪNAS - Esi kaltinamas Tarybų Sąjungos išdavimu.
SIMAS - Negaliu prisipažinti kaltu, nes neišdaviau savo tėvynės Lietuvos, kurią vadinate Tarybų Sąjunga.
NISIŪNAS - Lietuva yra Tarybų Sąjungos šalis, ir jos išdavimas yra išdavimas visos Tarybų Sąjungos.
SIMAS - Lietuva priklauso lietuvių tautai, o ne Sąjungai, kurią sukūrė jos priešai.
NISIŪNAS - Bandymas palikti savo kraštą ir pereiti kapitalistų pusėn yra išdavimas. Sunkus nusikaltimas padarytas Tarybų Sąjungai.
SIMAS - Bandymas nusikalsti nėra dar nusikaltimas. Ir, be to, pagal tarptautinę teisę aš nesu nusikaltėlis. Mano noras palikti savo kraštą nepažeidžia jokių įstatymų, net Sovietų Sąjungos-Rusijos. Laikau save nekaltu. Žinau, kad mano likimas, prieš prasidedant šiam farsui, jau buvo nuspręstas. Tai kam dar šis...
NISIŪNAS - Priekaištauji ir kaltini Liaudies Teismą!? Žinai, kas laukia tų, kurie...
SIMAS - Blogai supratote mane.
NISIŪNAS - Aš puikiai suprantu tave. Tėvynės išdavimą metodiškai planavai, kaip kurmis rauseisi po liaudies gerovės pamatais. Ir jūrininku tapai, tik norėdamas pabėgti.
SIMAS - Jūros nemėgstu, ir tik sąlygų verčiamas jon išplaukiau.
NISIŪNAS - Kokių sąlygų? Tėvynės išdavimo ir neapykantos liaudies santvarkai vedamas!?
SIMAS - Neapykanta ir išdavimas yra jūsų labiausiai praktikuojamas. Mano...
NISIŪNAS - Tylėk! Neprimesk kitiems nusikaltimų, kuriuos pats padarei.
SIMAS - Mano kaltė, kad myliu laisvę ir savo kraštą, kuris yra svetimųjų pavergtas.
NISIŪNAS - Kieno pavergtas?
SIMAS - Kam klausi manęs? Pats žinai, kam tarnauji! Vokiečių priespaudos metu Vilniuje buvo du kalėjimai, o rusų okupacijai prireikė penkių, kuriuose sugrūsta 20,000 žmonių. Stalino mirtis daug išgelbėjo nuo sunaikinimo, bet mes esame pasmerkti lėtesnei mirčiai - surusinimui. Mūsų "miškų broliai" - partizanai tikėjosi pagalbos iš Vakarų. Jos nesulaukėme, bet jautėme jų moralinę paramą. Drąsieji Lietuvos sūnūs buvo nežmoniškai sunaikinti, nes išdrįso pasipriešinti. Jaunoji karta jų pasiaukojime mato tėvynės laisvės idealą ir yra pasiruošusi sekti jų pėdomis.
NISIŪNAS - Tai banditų ir plėšikų gaujos, kurios terorizavo nekaltus mūsų šalies gyventojus. Jaunimas neseks jų pėdomis.
SIMAS - Lietuviai savo būde ir prigimtyje neturi teroro polinkių. Mes nuo amžių esame taikos vaikai. Svetimos mums yra žudynės, svetimas mums yra teroras. Tardymo metu verte mane, kad aš paneigčiau visa tai, ką jums čia kalbu, ir net mirtimi grasino.
NISIŪNAS - Mirties verti visi mūsų priešai, o ypatingai išdavikai, kurie kovoja prieš Tarybų Sąjungą. Mes garantuojame Sąjungos piliečiams saugumą, darbą, laimę ir laisvę, o priešams - mirtį.
SIMAS - Žinau, kad mirties neišvengsiu ir, jei toks būtų bylos sprendimas, prašau leisti, kaip išitikimam katalikui, pasinaudoti paskutiniais - priešmirtiniais kunigo patarnavimais.
NISIŪNAS - Sprendimas bus teisingas. Kiekvinas Tarybų Sąjungos pilietis yra apsaugotas įstatymais, o nusikaltėliams skiriama bausmė pagal nusikaltimo dydį. Prieš paskelbiant sprendimą, ar turi kokį prašymą?
SIMAS - Paskutinis mano prašymas: suteikite mano pavergtam kraštui - Lietuvai laisvę.
NISIŪNAS - Kaip tu supranti Lietuvos laisvę?
SIMAS - Nepriklausoma nuo kitų valstybių. Ji turėtų savo vyriausybę, nebūtų jos teritorijoje svetimos kariuomenės. Rinkimai būtų laisvi. Kitos valstybės įstatymai nesaistytų Lietuvos piliečių, kaip šiandien Rusijos įstatymai mus. Valstybinė kalba būtų tiktai lietuvių, ir tokių bylų, kaip mano, nebebūtų.
NISIŪNAS - Gaila, bet tavo prašymo išpildyti negaliu. Negaliu grąžinti kapitalistinės ir fašistinės santvarkos, negaliu vėlei atiduoti liaudies vergijon, negaliu leisti, kad darbo žmonės būtų išnaudojami.
SIMAS - Darbo žmonės niekuomet taip nebuvo išnaudojami, kaip šiandien.
NISIŪNAS - Matau, kad tavyje per giliai yra įsisiurbusi neapykanta.
SIMAS - Negaliu giedoti meilės himnų savo tėvynės priešams.
NISIŪNAS - Gana. Ar tu pripažisti šį teismą demokratišku ir legaliu?
SIMAS - Teismas, salėje su uždaromis durimis ir apkaustytas langais, su ginkluota sargyba, negali tokiu būti. Demokratiškame krašte teisme turi teisę ir gali dalyvauti kas tiktai nori. Jei aš išdaviau tėvynę ir esu išdavikas, kodėl jūs bijote mane teisti viešai? Tegul visa tauta žino mano nusikaltimą, tegul ji sprendžia mano bylą, tegul ji pasako, kad aš išdaviau savo kraštą, už kurį esu pasiryžęs mirti. Dabar teismo salė tuščia, be mano žmonos ir kelių enkavedistų, nieko daugiau nematau. Sargybiniai ir tie nesupranta lietuviškai ir nežino, apie ką mes kalbame.
NISIŪNAS - Liaudies sprendimą aš paskelbsiu...
SIMAS - Tai ne liaudies sprendimas, o kerštas ir neapykanta mūsų pavergėjų, kad drįsau palikti melą...
NISIŪNAS - Simonai Kudirka! Tarybų Sąjungos liaudies valia esi nuteisiamas 10 metų sunkiųjų darbų stovyklos. (Genelė atsistoja ir aiktelėjusi sukrinta, Simas nori prie jos prieiti, bet sargyba jį sulaiko). Visas tavo turtas konfiskuojamas.
SIMAS - Tautos laisvės vardan nebaisi jokia bausmė! Nesunaikinsite laisvės troškimo, kuris kyla iš kraujo ir ašarų persunktos Lietuvos žemės!... (Sargybiniai išveda Simą, pamažu užgęsta šviesos).

UŽDANGA

***

Drąsa Būti Mažuma

Vasario 16 gimnazijos vyresniųjų mokinių tautinių šokių grupė dalyvavo Hesseno evangelikų Bažnyčios Gustav - Adolf -Werk metiniame suvažiavime Lich mieste prie Giesseno.

Š.m. kovo mėn. Hesseno evangelikų Bažnyčios Gustav-Adolf-Werk pirmininkas kunigas Zipp iš Giesseno atsiuntė evangelikų tikybos dėstytojui mokyt. Fr. Skėriui kvietimą su Vasario 16 gimnazijos tautinių šokių grupe dalyvauti 130 - metiniame suvažiavime Lichmieste prie Giesseno. Susitarus su gimnazijos direktorium V. Natkevičium ir vyresniųjų tautinių šokių grupės vadove Raimonda Sreifeldaite iš 6 klasės, duotas tuojau teigiamas atsakymas.

Sekmadienį, birželio mėn. 24 d., rytė, modernus autobusas nuvežė šokėjus į Lich miestą, apie 130 km. nuo Romuvos. Ekskursiją organizavo mokyt. Fr. Skėrys. Atvykę į Lich miestą, tuojau nuėjome į viešbutį "Frankfurter Hof", kur įvyko simpoziumas su vokiečių evangelikų jaunimu tema "Drąsa būti mažuma". (Mut zur Minderheit). Trumpus pranešimus pateikė kunigas Berron apie evangelikų liuteronų Bažnyčias Argentinoj, kunigas Splitte apie evangelikus Ispanijoj, mokyt. Fr. Skėrys apie lietuvių evangelikų liuteronų Bažnyčią išeivijoje ir Aurelija Krivickaitė iš 7 klasės apie Vasario 16 gimnaziją. Po tų pranešimų vyko gyvos diskusijos, nes vokiečių jaunimas, jų buvo virš 80 asmenų, domėjosi tik lietuviais evangelikais ir Vasario 16 gimnazija. Vienas jaunuolis klausė: "Kam reikalinga iš viso lietuvių gimnazija Vakarų Vokietijoje, nes yra pakankamai vokiečių gimnazijų?" Mokyt. Fr. Skėrys į klausimą atsakė: "Vakarų Vokietijoje gyvena dar apie 10,000 lietuvių, t.y. kartu su katalikais. Kur yra lietuvių, ten reiklainga ir mokykla, kur lietuvių jaunimas galėtų mokytis savo kalba. Gimnazija yra viena iš geriausių priemonių ugdyti jaunimą lietuviška dvasia. Vakarų Vokietijoje po antrojo pasaulinio karo buvo visa eilė lietuvių gimnazijų, bet didžiausiai daliai lietuvių išemigravus 1947 - 1951 m. į kitas valstybes, Vokietijos Lietuvių Bendruomenės Valdyba nusistatė bent vieną gimnaziją išlaikyti. Vasario 16 gimnazija yra didelis lietuvybės ramstis. Jis ruošia jaunuolius dabartinei veiklai ir ateičiai. Be to, gimnazija yra lietuvių kultūros centras, nes čia įvyksta visokie minėjimai, šventės, Studijų Savaitės, koncertai ir parodos. Mes visi tikime Lietuvos laisve, o tas tikėjimas ir tėvynės meilė uždeda mums pareigą Vakarų Vokietijoje savo vaikus išmokyti tėvų kalbos ir ja garbinti Dievą. To galima pasiekti tik lietuviškoj, o ne vokiečių mokykloj.

Lietuvių gimnazija pilnai savo užduotį atlieka. Ji pasiliks lietuvių kultūros židiniu Vakaru Vokietijoje tol, kol laisvojo pasaulio lietuviai, nepaisydami savo įsitikinimų bei politinių pažiūrų, ją finansiškai rems ir siųs savo vaikus į gimnaziją."

Be to, buvo pranešta, kad Vasario 16 gimnazijos išlaidų 2/3 sumoka Federalinė Vokietijos vyriausybė ir Baden-Wurttembergo kraštо valdžia. Gimnazijoj dabar yra 93 mokiniai: iš jų 67 katalikų ir 26 evangelikų tikybos. 12 mokinių yra iš JAV, 2 iš Kolumbijos, 2 iš Švedijos ir gana didelis procentas iš dabartinės Lietuvos. Gimnazija yra palaima tiems jaunuoliams, kurie dabar atvyksta iš okupuotos Lietuvos, nes jie nemoka vokiečių kalbos. Čia jie greitu laiku išmoksta vokiečių kalbą, ir gali kursą sekti reguliariose vokiečių kalbos pamokose. Jie gauna specialiai vokiečių kalbos papildomas pamokas.

Mokytojas Fr. Skėrys savo pranešime nušviete lietuvių evangelikų liuteronų Bažnyčios išeivijoje padėtį nuo 1941 m. iki šių dienų. 1940 metais Sovietų Sąjunga klastingai užpuolė Pabaltijo valstybes ir prievarta jas įsijungė. 1941 metais daug lietuvių evangelikų kartu su Lietuvos vokiečiais repatrijavo į Vokietiją. Pasibaigus antrajam pasauliniam karui, lietuviai susibūrė į pabėgėlių DP - stovyklas ir čia pradėjo organizuoti jau 1945 metais lietuviškas pamaldas, nes tuo laiku buvo apie 12,000 lietuvių evangelikų liuteronu, stovyklose ir tiek pat gyveno privačiai. Britų zonoje pamaldas laikė kunigai: J. Urdze, A. Keleris ir M. Preikšaitis, o amerikiečių zonoje: A. Trakis, J. Pauperas ir St. Neimanas. Tuo laiku trūko giesmynų; jie buvo spausdinami retatoriumi.

1946 metais gegužės mėn. 30 d. Hanau mieste įvyko lietuvių evangelikų liuteronu, ir reformatų kunigų ir parapijų pirmininku, bei darbuotojų suvažiavimas. Dalyvavo per 100 asmenų. Čia buvo įsteigta laikinoji lietuvių evangelikų liuteronų ir reformatų Bažnyčių vyriausioji taryba. Ją sudarė: kunigai J. Pauperas ir St. Neimanas, dr. O. Stanaitis, J. Grigolaitis, dr. A. Puskepalaitis. Parapijas aptarnavo dar šie kunigai: J. Labrancas, M. Bumbulis, Reisgys, P. Dilys, A. Gelžinius, M. Klumbys, V. Kurnatauskas, D. Jurkaitis, J. Stanatis ir P. Simukėnas.

1946 metais lapkričio mėn. 9 ir 10 d.d. Salzgitter-Lebenstadte buvo sušauktas lietuvių evangelikų liuteronų Sinodas ir čia priimtas Bažnyčios statutas ir įsteigta Vyriausioji Bažnyčios Taryba. Senjoru buvo išrinktas kunigas J. Pauperas ir vicesenjoru A. Keleris.

1948 m. gruodžio mėn. 7 - 12 d.d. įvyko Sinodas Imbshausene ir čia senjoru buvo išrinktas kunigas A. Keleris ir vicesenjoru kunigas A. Trakis. Tas pareigas abu kunigai dar ir šiandiena tebeina. Sinodai dar įvyko 1955 m. Bad Godesberge, 1959 m. Wehnene ir 1966 m. vėl Bad Godesberge. Mokyt. Fr. Skėrys čia pat "Frankfurter Hof" viešbutyje surengė išeivijoje išleistų knygų ir žurnalų mažą parodėlę. Buvo išstatyta: 1947 m. dr. Martyno Liuterio "Mažasis Katekizmas", 1948 m. kun. J. Paupero "Martynas Liuteris ir Pilypas Melanchtonas", 1950 m. kun. V. Kurnatausko "Evangelikų tikybos knyga lietuviams tremtyje", 1952 m. "Palydovas lietuviui evangelikui svetur", 1958 m. "Giesmių knyga" su 426 giesmėm ir maldom, 1961 m. "Naujasis Testamentas" lietuvių literatūrine kalba, "Surinkimai Mažojoj Lietuvoj", "Biblija" lietuvių prūsų kalba, "Lietuvių evangelikų melodijos", harmonizuotos V. Banaičio, kun. docento J. Paupero "Reformacijos veikėjai ir jų įtaka Lietuvoje", Povilo Mieliulio "Pranaše Didis", giesmių rinkinys, kurį išleido Ziono parapijos Taryba ir choras, dr. K. Gudaičio "Lietuviai evangelikai" ir žurnalas "Mūsų Sparnai", "Svečias", ir "Evangelijos Šviesa" ir kitų spausdinių.

Lietuvių evangelikų liuteronų Bažnyčia išeivijoje yra pilnateisis Pasaulio Liuteronų Sąjungos - LWF - narys ir savo atstovą buvo nusiuntusi 1947 m. į Lundą, 1952 m. į Hanoverį, 1958 m. į Minneapoli, 1963 m. į Helsinkį ir 1968 m. į Evianą.

Nepriklausomoje Lietuvoje 1939 m. su Vilniaus kraštu buvo per 3 milijonai gyventojų: 80% katalikų, 10% evangelikų, 7% žydų ir kitų tikybų. 16.00 val. Burgerhaus didžiojoj salėj, kurioje dalyvavo apie 800 asmenų, įvyko iškilminga metinė šventė. Šventę pradedant, gimnazijos šokėjus ir vadovą maloniai pasveikino Hesseno Bažnyčios Gustav-Adolf-Werk pirmininkas kunigas Zipp iš Giesseno. Mokytojas Fr. Skėrys trumpu žodžiu padėkojo už pakvietimą ir nušviete mūsų gimnazijos buvimo Vakarų Vokietijoje prasmę. Mes norime išlaikyti iš savo tėvų paveldėtą tikėjimą, kultūrą bei papročius, krikščioniškoj ir lietuviškoj meilėj darbuotis ir visa tai perduoti savo vaikams. Be to jis pranešė, kad jis su tautinių šokių grupe ne pirmą kartą dalyvauja tokioj šventėj. Dalyvavo jau 5 kartus: du kartus Viernheime, Mainze, Bingene ir Lorsche. Po savo žodžio mokyt. Fr. Skėrys įteikė Lich parapijos kunigui Roth kaip padėką už pakvietimą ir visų kelionės išlaidų padengimą, Tėviškės parapijos Choro Chicagoje įgiedotas dvi plokšteles "Liaudies Giesmes", "Pranešе Didis" ir keturias knygas vokiečių kalba: Kristijono Donelaičio "Metus", Baranausko "Anykščių Šilelį", Poškos "Muzika Žemaičių ir Lietuvos" ir Hellmanno "Lietuvos istorijos pagrindus". Kunigas Roth, atsidėkodamas už staigmeną, įteikė Fr. Skėriui veikalą apie Martyną Liuterį, paveikslų monografiją, išleista vyskupo Hanns Lilje iš Hannoverio. Po šitų įžanginių kalbų labai gražiai pasirodė Vasario 16 gimnazijos vyresniųjų mokinių tautinių šokių grupė, vadovaujama Raimondos Šreifeldaitės. Sušoko penkis šokius: ketvirtainį, kubilą, lineli, gyvatarą ir lenciūgėlį. Mokiniai puikiai reprezentavo mūsų gimnaziją ir tautinius šokius. Už tai susilaukė daug katučių. Ponios domėjosi mūsų tautiniais rūbais ir po programos jas apžiūrinėjo.

Po mūsų tautinių šokių grupės pasirodymo vietinis jaunimas apie valandą pabendravo su mūsų mokiniais "Frankfurter Hof" viešbutyje ir išsimainė adresais. Čia mūsiškiai ir pavakarieniavo.

Šokėjai ir ekskursijos vadovas sugrįžo laimingai ir patenkinti namo. Pasirodymas Lich mieste dar ilgai pasiliks visų dalyvių atmintyje. Vasario 16 gimnazijos moksleivių tautinius šokius aprašė vokiečių laikraščiai "Licher Anzeiger" ir "Giessener Allgemeine Zeitung".

Fr. Sk.

SPORTAS

"KOVO" KLUBE

Sydnėjaus Lietuvių Sporto Klubo "Kovas" šachmatininkų komanda B klasėje šių metų tarpklubiniame turnyre laimėjo pirmą vietą antroje divizijoje. Tuo pačiu metu pirmoje divizijoje laimėtojais išėjo Bankstown Sports Club. Į finalus pateko trys komandos: "Kovas", Bankstown Sports Club ir St. George juniors. "Kovas" turi galimybės šiuos finalus laimėti.

Dabar, gavus sutikimą naudotis patogiomis Sydnėjaus Lietuvių Klubo patalpomis, mūsų šachmatų komanda, turėdama geras sąlygas, dar sustiprės ir mes galėsime sekančiais metais pastatyti ne tik vieną komandą bet dvi ar net daugiau, duodant žaidėjams galimybės lošti pagal savo pajėgumą.

Rugpiūčio mėn. 14-tą dieną 7.30 val. vak. prasidės "Kovas" metinis šachmatų turnyras, kuriame galės dalyvauti visi lietuviai šachmatininkai. Šachmatų turnyrą pravės "Kovas" šachmatų sekcijos vadovas p. Jurgis Karpavičius. Bus lošiama kiekviena antradieni 7.30 val. vak. Lietuvių Klubo patalpose.

— Prieš dvidešimt penkerius metus mes sakėme, kad nesame tokie gudrūs, kaip mūsų tėvai, o dabar sakome, kad nesame tokie gudrūs, kaip mūsų vaikai.

— Automobilių vagysčių sumažėjo todėl, kad ir vagis daktarai įtikino, jog pėsčiam keliauti sveikiau.

A.A. AUGUSTUI LEONAVIČIUI

mirus, jo žmonai Onai, sūnums Petrui, Juozui, Jonui, Vitui ir artimiesiems reiškiu nuoširdžiausią užuojautą.

Antanas Sabrinskas

A.A. AUGUSTUI LEONAVIČIUI

mirus, jo žmonai, sūnums ir artimiesiems reiškiame gilią užuojautą

Latrobe Valley lietuviai

J. TUMO VAIŽGANTO KAILINIAI AMERIKOJE

"Keleivis" rašo: - Gal sakysite, kaip tai galėjo atsitikti, kad jie čia atsirado? Neįtikėtina. O vis dėlto tikra tiesa: tikri įžymaus lietuvių rašytojo ir tautos žadintojo kan. Juozo Tumo - Vaižganto kailiniai yra Jungtinėse Amerikos Valstybėse, ir net pats velionis, jų savininkas, niekad nebūtų tikėjęs, kad taip atsitiks.

1933 m. J. Tumui - Vaižgantui mirus Kaune, po kurio laiko buvo įsteigtas jo muziejus, kuriame sudėta viskas, kas šio rašytojo turėta ir palikta. Tarp tų asmeniško turto dalykų buvo ir gana brangūs kailiniai. Jiems apsaugoti buvo pagaminta net speciali metalinė dėžė. Bet, matyt, apsižiūrėta, kad ir tokiam "sarkofage" tie kailiniai ilgai negalės nesugedę išsilaikyti, o gal kažkas pagalvojo, kad jie "neturi jokios literatūrinės vertės", ir buvo nutarta kailinius parduoti...

Ir taip susidėjus aplinkybėms, šį Vaižganto palikimą už 700 litų nupirko V.D. Universiteto dėstytojas inž. Kazimieras Kriščiukaitis. Na, o jau paskui, karo audroms siaučiant, per bombų lietų ir kitas grėsmes inž. K. Kriščiukaitis su Vaižganto kailiniais buvo atpūstas net į Bostoną, kuriame jis prieš kurį laiką mirė.

Bet kailiniai iki šios dienos išliko. K. Kriščiukaičio našlė Bronė Kriščiukaitienė juos išsaugojo kaip brangią relikviją. Tik dažnai kildavo klausimas, kur tą suvenyrą dėti, kad dar ilgesnėje ateityje nepražūtų?

Žinoma, geriausia jiems vieta būtų, J. Tumo - Vaižganto muziejuje Kaune, bet negi važiuosi į Lietuvą, kailiniais apsivilkęs ir ten imsi siūlyti, kad kas juos paimtų, nes siuntinių, vartotų drabužių į Lietuvą siųsti negalima... Reikia manyti, kad tas įsakymas galioja ir Tumo - Vaižganto kailiniams. Taigi šiomis dienomis buvo nutarta kailinius atiduoti Alkos muziejui Putname prel. F. Juro ten dabojamam kultūrinių retenybių lobiui padidinti.

Šia proga telieka tik padėkoti Bronei Kriščiukaitienei ir jos sesutėms už tokią, rūpestingą tojo muziejinio daikto globą.

***

KIEK AŠ SUŽINOJAU!

Kun. Petro Butkaus sveikata geréja ir greitai mes jį pamatysime klebono pareigose.

***

Smarkiai ruošiasi Newcastelio choras. Gautas pranešimas, kad iš Sydnėjaus atvyksta muzikos žinovas Mr. V. Carell parinkti dainas, kurias dainuos Sydney Operos atidaryme š.m. spalio mėn. 26 d.

Be to, choras yra gavęs pakvietimą dalyvauti Sydnėjaus Choro "Dainos" metinėje sukaktyje š.m. lapkričio mėn. 17 d.

***

Viktoras Šliteris savo naujame bute atšventė iškilmingai, draugų apsuptas, varduves; stalą puošė du dideli vėžiai ir mamos keptas tortas. Ilgiausių metų Viktorui.

***

"Metmenų" žurnalo loterijos pirmą prizą, dail. V.O. Virkaus paveikslą (300 dol. vertės), laimėjo melbourniškis p. V. Bosikis. Sveikiname.

***

"Mūsų Pastogės" Spaudos Baliaus loterijai p. Ale Cotton - Eidėjutė pažadėjo didelio formato iš vario padaryti Lietuvos Vytį. Kas yra matęs jos rankdarbius, tas tikrai gali stebėtis jos menininkės talentu. Ačiū.

***

Dail. Leonas Žygas jau atsiuntė mums savo padovanotą paveikslą. Ačiū.

***

B. Venskuvienė - prancūzų k. Eltos redaktorė ir inž. A. Venskus - Europos Lietuvių Krikščionių Demokratų Tarybos pirmininkas, dalyvavo Prancūzijos Senato Pirmininko A. Poher suruoštame tradiciniame priėmime - Garden - party. Priėmime dalyvavo Prancūzijos ministeris pirmininkas P. Messmer su žmona, visi vyriausybės nariai, parlamentarai, senatoriai, politikai, visuomenininkai bei spaudos atstovai.

***

Sydnėjaus Lietuvių Klube cepelynų krizė. Algis Plūkas organizuoja protesto eiseną į virtuvę, žada versti valdybą. Beliko tik pora mėnesių iki naujos valdybos rinkimų. Vyrai, susirūpinkite "šiltom" vietom. Kiek teko nugirsti, krizei sušvelninti virtuvės personalas siūlo kugelį...

***

Sydnėjaus Liet. parapijos kasa parėmė savaitgalio mokyklą $50.00. Tėvų komitetas dėkoja kun. P. Martuzui ir parapijai už paramą.

***

Bronius Kaufieldas dar tebėra ligoninėje po sunkios širdies atakos, bet jo sveikata geréja ir tikimės greitai vėl matyti Sydnėjaus Liet. Klube besidarbuojant.

***

"Mūsų Pastogės" redaktorius A. Mauragis ruošiasi vykti į PL seimą, kuris įvyks š.m. rugpiūčio mėn. 30 - rugsėjo 3 dienomis Vašingtone. Žada 5 dienas pastovyklauti jubiliejinėj skautų stovykloj. Redaktorių sutiko pavaduoti p. Vincas Kazokas.

***

Rugpiūčio 5 d. Savaitgalio mokyklos jaunimas lietuvių pamaldose dalyvavo su savo choreliu ir instrumentalistais. Tai labai gražus ir pagirtinas reiškinys.

***

CANBERROS LIETUVIŲ DISKUSINIS SUSIRINKIMAS

Š.m. liepos 25 d. Canberros Apyl. susirinkime buvo diskutuojami kai kurie klausimai, susiję su P.L. Seimo suvažiavimu Vašingtone.

Australijos Liet. B-nės atstovas p. A. Balsys trumpai paaiškino apie P.L. Seimo suvažiavimą Vašingtone ir padarė pranešimą iš Apylinkių pirmininkų suvažiavimo Adelaidėje.

Jis pateikė kelius klausimus susirinkimui, kuriais prašė susirinkusiųjų pasisakyti.

Beveik visi susirinkimo dalyviai pasisakė už koordinuotą išeivių kovą dėl Lietuvos laisvės, kitaip tariant, pritarė Vyriausio Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto institucijos reikalingumui ir jo vedamos kovos tęstinumui, kai kurie pageidavo VLIKĄ praplėsti ir atjauninti. Stipriai užakcentavo, kad reikia moraliniai remti ir kiek galima padėti išlaikyti mūsų diplomatinę tarnybą, kol sąlygos vis dar leidžia joms egzistuoti.

Dėl bendradarbiavimo su okupuota Lietuva buvo pabrėžta, kad reikia mums palaikyti ryšį su savo artimais tautiečiais ir draugais, bet ne su valdžios komunistinėmis organizacijomis.

Dėl Lietuvos išlaisvinimo perspektyvų nebuvo pesimistiškų nuomonių. Daugumas mano, kad reikia būti pasiruošusiems ilgai kovai dėl laisvės. Galimi ir netikėtumai, todėl reikia būti pasirengusiems kiekvieną palankią aplinkybę gerai išnaudoti.

Susirinko nedidelis tautiečių skaičius, bet atvyko tie, kuriems rūpi lietuviški reikalai.

Dalyvis

KELIONĖMS Į EUROPĄ, AZIJĄ IR AMERIKĄ
KREIPKITĖS Į LIETUVIŲ KELIONIŲ BIURĄ

Palangą Travel

644 GEORGE ST., SYDNEY, AUSTRALIA 2000

TURIME IR ĮVAIRIŲ ATOSTOGINIŲ TURŲ BEI EKSKURSIJŲ PO PACIFIC SALAS.

SKAMBINKITE TEL. 26 3526

LIETUVIŲ LAIDOJIMO BIURAS
FUNERALS OF DISTINCTION PTY. LTD.
17 RAILWAY PDE.
FAIRFIELD, N.S.W.
TEL. 72-5488. Veikia visas 24 valandas per parą.

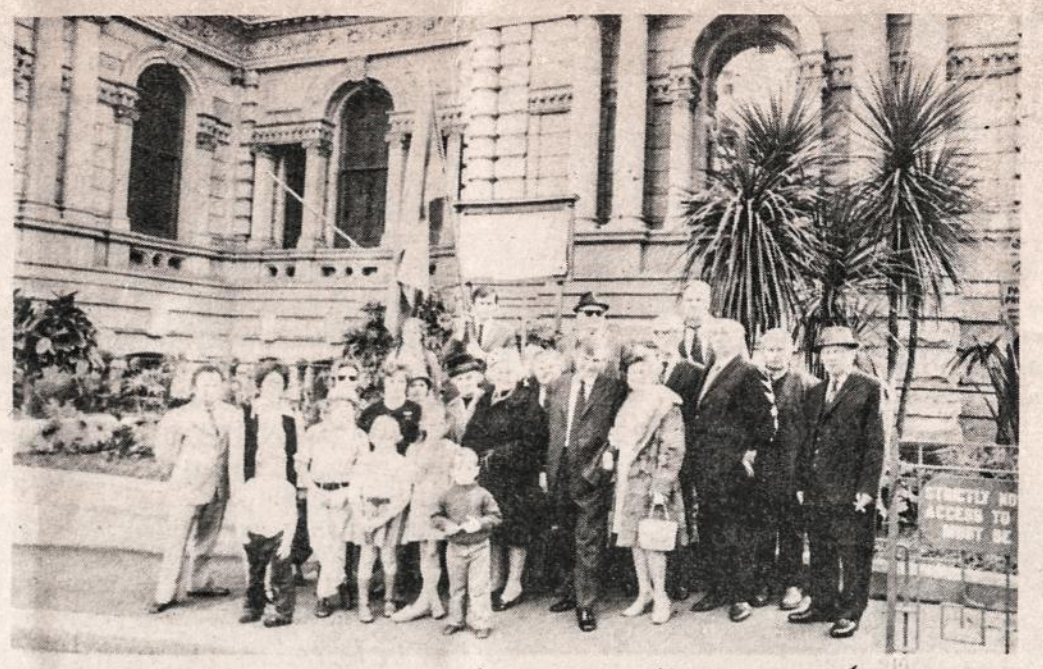

Lietuvių būrelis prie Sydnėjaus rotušės su savo véliava pasiruošęs demonstracijoms Pavergtų Tautų savaitės proga.

KATALIKAI LIETUVOJE

Čia mes persispausdiname iš "Europos Lietuvio" vertimą iš šveicarų dienraščio "Neue Zürecher Zeitung" liepos 8 d. straipsnį "Katalikai Lietuvoje". Straipnsis aktualus, nes sovietai keičia taktiką.

Red.

Atsargios paliaubos

Nuo 1966 m. Justas Rugienis buvo valdžios kontroliuojamos bažnytinių reikalų tarybos įgaliotiniu Lietuvoje. 1973. IV. 20 Lietuvos kp organas „Tiesa" vienu sakiniu pranešė, kad naują įgaliotiniu esąs paskirtas Petras Raslanas. Gerai informuotas lietuvių emigrantų laikraštis New Yorke „Darbininkas" 1973. V. 11 pranešė, kad įgaliotiniu dabar esąs Kazimieras Tumėnas. Šiuose skirtinguose pranešimuose slypi prieš bažnyčią vedamos kovos kaita paskutinių vienuolikos mėnesių laikotarpyje.

Paskutiniais metais Rugienis buvo Lietuvos katalikų puolimų taikiniu. Pagal „Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kroniką", komunistų įstaigos buvo nustebintos bažnytinių sluoksnių nepasitenkinimo apimtimi bei intensyvumu. Šis nepasitenkinimas pasireiškė daugiau kaip 17.000 parašų peticija, įteikta Brežnevui 1972 m. sausio mėn. Nepasitenkinimas pasiekė aukščiausią laipsnį praėjusių metų gegužės mėn. riaušėse.

Šios revizijos pradžia pasirodė „Sovietskaja Litva" paskelbtame K. Rimaičio 1972. VIII. 12 straipsnyje. Rimaitis konstatuoja, kad klaidingos kovos prieš bažnyčią pasėka yra kančia. „Nekorektiški metodai ne tik nesunaikina tikėjimo bazės, bet priešingai, jie tampa religinio fanatizmo priežastimi". Tylus Rugienio atstatymas galėtų būti šių „klaidingų metodų" pasėka. Režimo taktikos pakeitimą mini ir katalikų „Kronikos" naujausias numeris. Jis sako, kad spaudimas į katalikų bažnyčią po Romo Kalantos susideginimo atslūgo. Režimas bando dabar „bažnyčią sužlugdyti jos pačios rankomis". Vyskupai buvo įpareigoti duoti užsieniui pareiškimus ir kilnoti aktyvius dvasininkus ar atimti iš jų pareigas.

Naujos svetimėjimo formos

Lietuvos kultūros ministerijos leidžiamame žurnale „Kultūros Barai" taip pat samprotaujama naujoviškai: „Būtų neistoriška ir nelogiška į religiją ir kultūrą žiūrėti kaip į diametralines priešybes... Toks nedialektinis religijos vertinimas, toks vienpusiškas negatyvizmas yra žalingas moksliškojo ateizmo prestižui... Būtina religijos kritikos ir jos žlugimo prielaida yra iš marksistinės - leninistinės pozicijos tinkamas religijos pavaizdavimas ir tikslus jos vietos ir rolės įvertinimas šiuolaikinėje visuomenėje. Tai jokiu būdu nereiškia, kad religija kultūrine prasme turi būti išmesta laukan. Mes neturime skubėti jos palaidoti, nes net šių dienų sovietinės kultūros sąlygose religija gali egzistuoti prieštaraujančiose formose. Moksliškai-techninė pažanga, aukšta materialinė kultūra automatiškai nepašalina religijos... Ji gali vis naujose svetimėjimo formose bujoti."

Šio svetimėjimo pradai autoriui yra buržuaziniai - kapitalistiškas pasaulis. Turint galvoj, kad sovietų ir Rytų Europos sociologai prileidžia, jog esama „svetimėjimo" formų socialistinėje visuomenėje, galima šį straipsnį laikyti prisipažinimu, kad religija ruošiasi dar ilgai gyvuoti sovietinėse sąlygose.

Maži taikymosi gestai

Komunistų partijos religijos politikos kitimas Lietuvoje buvo patvirtintas „The Baltimore Sun" korespondento Michael Parks. Jis Lietuvą aplankė 1973 m. gegužės mėn. ir sako, kad „nauju gyvenimu pripildyta Lietuvos katalikų bažnyčia atrodo privertusi sovietų valstybės atstovus su religija sudaryti atsargias paliaubas". Parks pavyzdžiais įrodo tokį partijos laikymąsi. Jis toliau rašo, jog esą matyti mažų taikymosi gestų bažnyčios atžvilgiu. Esą šį ir ateinantį mėnesį leistas šventų vietų lankymas. Šventraštis ir maldaknygės pradėta leisti ir spausdinti mažomis laidomis, kai nauji leidiniai per daugelį metų visai buvo uždrausti. Valstybė pradeda restauruoti keletą senų bažnyčių ir pažadėjo tirti katalikų skundus, įskaitant ir dviejų vyskupų suspendavimą. Taip pat bus kalbamasi ir apie naujų kunigų kasmetinį įšventinimą. Svarbiausia gal būtų tai, kad nei policija, nei vyriausybė iki šiol nebandė užgniaužti katalikų pasauliečių judėjimo, kuris apima pamokslų sakymą ir šventraščio skaitymą privačiuose butuose.

Nuogastavimai

Aktyvūs, su „Kronika" ryšius palaiką Lietuvos katalikai baiminasi, kad naujoji partijos gali religijai tapti pavojingesnė, negu ankstesnieji žiaurumai. Jie sako: „Lietuvoje kiekvienam aišku, kad bažnyčia nebus sunaikinta, jei kunigai sėdės kalėjimuose..., jei nebus bažnytinės spaudos ir nebus oficialiai leidžiamų maldaknygių bei katekizmų. Tačiau Lietuvos katalikų bažnyčia praras tautą, jei ji nustos jos pasitikėjimo, kadangi pradėtų šliaužioti prieš sovietų režimą. Visiškai taip atsitiko su stačiatikių bažnyčia Rusijoje." (Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronika Nr. 4, 1973).

Jei tikrai įgaliotiniu paskirtas Tumėnas, tai partijos žvilgiu šioms pareigoms jis būtų pats tinkamiausias. Jis gimęs 1927 m., lankė visuomenės mokslų akademiją Maskvoje ir specializavosi propagandoje. Rugienis (gimęs 1909) ir 59 m. Roslanas atstovauja senų kovotojų tipams.

Vertė J. J.

„IR VAKARAI TYLI"

Toxia antrašte „Rheinischer Merkur" (13. 7. 73) išsispausdino ilgą straipsnį su paantrašte — Lietuvos tragedija mūsų dienomis.

Daugiausiai kalbama apie Lietuvos katalikus ir jų persekiojimą. Nurodoma, kad nors gyventojų skaičius auga, bet katalikai pagal oficialią statistiką nyksta.

Gyventojų naikinimas Lietuvoj buvęs neišpasakytas. 1945-1949 m. į Sibirą ištremta 270.000 lietuvių, jų tarpe 350 kunigų. Trys vyskupai mirę tremtyje, ir tik vienas buvęs nesuimtas.

Nuosekliai papasakota lietuvių pastangos išlaikyti savo tikėjimą, kunigų teismai, memorandumas Brežnevui, Kalantos ir kitų lietuvių susideginimai ir jaunimo demonstracijos Kaune.

Straipsnio autorius, Diethild Treffer, pasipiktinęs pastebi, kad Vakarai visa tai žino, bet tyli. Net Vatikanas nėra jokios oficialios reakcijos parodęs dėl tikinčiųjų persekiojimo Lietuvoje. Tuoj po Kauno įvykių Kurt Waldheim, J. T. sekretorius, kuriam taip pat buvo įteiktas Brežnevo memorandumo nuorašas, lankėsi Maskvoje. Vieno žurnalisto paklaustas, ką jis apie memorandumą su Brežnevu kalbėjęs, atsakė, kad tas dalykas nebuvęs dienotvarkėje...

Pranešimai

ATIDAROMI JAUNIMO NAMAI SYDNĖJUJE

Š.m. rugpiūčio 19 d., sekmadienį, 2 val. p.p., Sydnėjaus Apylinkės valdybos ir Lietuvių Klubo pastangomis atremontuoti namai ir paskirti jaunimui, bus oficialiai atidaromi. Prašomi visi, o ypač jaunimas, gausiai dalyvauti.

Apyl. Valdyba

DAILĖS PARODA SYNDĖJUJE

Š.m. rugpiūčio mėn. 14 d., antradienį, 6-8 val.v. atidaroma dail. Leono Urbono 29-ji individualinė kūrinių paroda Woollahra Galerijoje, 156 Hargrave St. Paddington.

Dailininką publikai pristatys skulptorius Geoff Ormiston. Atidarymo kalbą pasakys ir kūrinius pristatys pats dailininkas.

Visus maloniai kviečiama atsilankyti.

PRANEŠIMAS

Šių metų Pabaltiečių šachmatų turnyras tarp lietuvių, latvių ir estų, prasidės š.m. rugpiūčio mėn. 19 dieną 2 val. p.p. Lietuvių Klubo patalpose. Pirmos rungtynes bus tarp latvių ir lietuvių. Rungtynes vyks 4 sekmadienius iš eilės. Paskutinį sekmadienį bus žaibo turnyras ir po to dovanų įteikimas. Šitame turnyre gali dalyvauti visi lietuvių kilmės šachmatų mėgėjai. Taip pat yra kviečiami ir žiūrovai.

J.D.

CANBERRA

Rugpiūčio 15 d., trečiadienį, 7.30 val. vakare, Lietuvių Klube p. Šimkus skaitys paskaitą ir praves diskusijas apie lietuvių liaudies dainas. Visi kviečiame dalyvauti.

Klubo Valdyba

LIETUVIAI OPEROS RŪMUOSE

Kaip anksčiau buvo skelbta, kad Sydnėjaus "Dainos" choras ir Tautinių šokių grupė yra pakviesti dalyvauti Sydnėjaus Operos Rūmu atidarymo iškilmėse, turėjo patikrinamąjį pasirodymą rugpiūčio 4 dieną. Reikėjo pasirodyti prieš ekspertų Komisiją.

Lietuvių Tautinių šokų grupei reikėjo pradėti pirmiesiems. Po to sekė "Dainos" choras ir visa eilė kitų tautinių grupių. Stebint mūsų tautinius šokius, turiu atvirai prisipažinti, kad esu nusivylęs mūsų grupe, ypatingai berniukais. Muzikantas jaunasis Zubrickas puikus savim pasitikis, bet vargu ar visi šokėjai klausė jo muzikos ir takto? Prieš komisiją mūsų šokėjai pašoko Audėjėlę, Malūną ir vyrai-Oželį. Pirmutiniai du šokiai patenkinimai, bet vyrų Oželis galėjo Operos Rūmuose iš viso nepasirodyti.

Neseniai Apylinkės susirinkime įspėjau pakviestus dalyvius, kad nepasirodytų, kaip palaida bala, bet kad būtų rūbai sutvarkyti, batai nuvalyti ir t.t. Vis tik, atrodo, kad to mano įspėjimo mūsų šokėjai neišgirdo. Buvo gan nemalonu klausytis kitataučių komentarų: "Look at their dirty shoes". Jeigu pastebėjo pašaliniai žiūrovai, ką bekalbėti apie pačią komisiją, kuri kreipė dėmesį į viską. Neperseniai turėjome Melbourno "Klumpakojį" Sydnėjuj, kuri buvo malonu pasižiūrėti. Gaila, bet to paties negaliu pasakyti apie Sydnėjaus grupę, ypatingai, kai ruošiasi pasirodyti tokioje svarbioje reprezentacinėje programoje.

Apie "Dainos" chorą negaliu komentuoti, nes pats turėjau dainuoti. Atrodo, kad choristai buvo visi drausmingi, laiku susirinko ir bendras mūsų vaizdas turėjo sudaryti teisėjams patenkinamą įspūdį.

Rezultatus sužinosime vėliau.

A. Kramilius

NEWCASTELIO LIETUVIŲ DISKUSIJŲ KLUBO PRANEŠIMAS

Šių metų liepos mėn. 22 d. p. Jazbučio namuose įvyko D. Klubo susirinkimas. Paskaitą "Vaikų auklėjimas" skaitė nauja klubo narė p. Z. Zakarauskienė. Prelegentė davė bendrus auklėjimo bruožus ir faktorius, turėjusius svarbią įtaką vaikų auklėjimui. Plačiau buvo kalbėta apie dr. Spock, savo laiku didžiausią autoritetą šiuo klausimu, ne tik Amerikoje, bet ir čia Australijoje. Svarbiausi jo metodo bruožai buvo: absoliuti disciplina kūdikystės periode, taip sakant, auklėjimas pagal laikrodį ir jokios disciplinos kūdikiui paaugus; vaikas augo, tiesa, motinos globoje, bet nevaržomas jokiais principais, kad nepakenkus jo asmenybės vystymuisi Laikui bėgant, ekonominės sąlygos ir kiti faktoriai paveikė socialinio gyvenimo struktūrą; tendencija būti savarankiška ir kiti sumetimai paskatino motinas dirbti už namų ribų, paliekant vaikus augti be priežiūros. Su laiku tai davė pradžią chuliganizmui, kurį pasekė narkotikų vartojimas, mažamečių kriminalų banga ir palaida moralė. Tokiose nepalankiose sąlygose ir atsakingi tėvai nebeturi didelės įtakos savo vaikų auklėjimui.

Dalis paskaitos buvo skirta lietuvių vaikų tautinio auklėjimo klausimui, su lietuviu kalbos išlaikymu kaip svarbiausia jo sąlyga. Šis klausimas buvo plačiai diskutuotas vakaro bėgyje tiek iš ideologinio - patriotiško, tiek iš realistinio taško. Paminėtinas, diskusijų metu iškeltas faktas: net ir išlaikius lietuvių kalbą šeimoje, ji esanti labai ribota, įsprausta siauruose tik kasdieniniam gyvenimui vartojamų žodžių rėmuose, be galimybės plačiau išsivystyti - labai rimta problema.

Sekantis susirinkimas įvyks rugpiūčio mėn. 18 d. dr. G. Kišono namuose. Paskaitininku planuojama kviesti dailininką p. L. Urboną. Jeigu dėl nepalankių sąlygu, svečias negalės atvykti, paskaitą skaitys D. Klubo narys p. Jazbutis.

V. Kristensen
D.K. reporterė

***

Melbourno "Dainos Sambūris" maloniai kviečia visus į

METINĮ BALIŲ

kuris įvyks š.m. rugpiūčio mėn. 17 d. (penktadienį) 7.30 val. vakare Lietuvių Namuose 50 Errol St. Nth. Melbourne.

Šilta vakarienė, geras orkestras, įdomi programa ir graži nuotaika laukia kiekvieno atsilankusio.

Svaiginančiais gėrimais apsirūpina kiekvienas atskirai, limonadas vietoje.

Bilietus užsakyti pas: ALB. SAVICKĄ TEL. 311 - 5665 J. PETRAŠIŪNĄ TEL. 232 - 5034.

Dainos Sambūrio Valdyba

LITHUANIAN CLUB LTD. 73 74

SYDNĖJAUS LIETUVIŲ KLUBE

SYDNĖJAUS LIETUVIŲ KLUBE
16 - 18 East Terrace Bankstown
Tel: 708 - 1414

ŠEŠTADIENIAIS ŠOKIAI!

4 asmenų kapela nuolatiniai gros klube. Muzika patiks "senimui" ir jaunimui. Repertuare per 400 dalykų.

KLUBO VALANDOS

4 - 10 v.v. pirm. - ketv.
4 - 12 v.v. penktadieniais
12 - 1 v. ryto šeštadieniais
12.30 - 10.30 v.v. sekmadieniais

UŽKANDŽIŲ BARAS

6 - 8 v.v. pirm. - penkt.
1 - 2 v. p.p. šeštadieniais
6 - 9 v.v. šeštadieniais
6 - 8 v.v. sekmadieniais

VALGYKLA - RESTORANAS

6 - 9 v.v. šeštadieniais
1 - 3 v. p.p. sekmadieniais

REIKALINGI GĖRIMAI NAMUOSE?

Alus, degtinė, vynas, vaisvandeniai ir kit. Klube jų galima gauti normaliomis kainomis.

Primename nariams susimokėti nario mokestį už '73 '74 metus. Nario ženkliukai jau paruošti.

***

RUGPIŪČIO 19 D. (Sekmadienį)

Šokių vakaras. Gros Klubo orkestas, programoje dainininkas - jumoristas John Garfield. Pradžia 7 val. vakaro. Šio vakaro mecenatas p. Pranas Sakalauskas. Kviečiame!

* Užkandžiai bus servuojami per šokių vakarą.
* Prašome įsidėmėti pakeistas Klubo valandas.

Klubo Valdyba

SPAUDOS BALIUS

KADA? - ŠEŠTADIENĮ, RUGSĖJO 15 D. 7 val
KUR? - UKRAINEIČIŲ SALĖJE - LIDCOMBE

PAVERGTŲ TAUTŲ SAVAITĖ BRISBANE

Liepos 29 d. apie 300 asmenų dalyvavo eisenoje gatvėmis ir botanikos sode mitinge. Komunistų pavergtos šios tautos buvo reprezentuojamos: Albanija, Čekoslovakija, Estija, Kinija, Kroatija, Latvija, Lenkija, Lietuva, Serbija ir Ukraina.

Pavergtų tautų tarybos pirmininkas p. W. Korknoble pradėjo apeigas 14 val. Anzac aikštėje, padėdamas vainiką prie paminklo žuvusiems už laisvę. Eisenos gale važiavo sunkvežimis, kuriame buvo rusų uniforma asmuo atkišęs šautuvą saugojąs keturius suimtuosius. Po to kitas sunkvežimis su dideliu plakatu klausiančiu: "Ar ne tas pats gali atsitikti ir čia?" ir mažais plakatais, kritikuojančiais Australijos federalinę valdžią.

Be tautinių grupių dalyvavo organizacijų atstovai, kaip tai National Civic Council, South Vietnam Association, Citizens for Freedom, Democratic Labor Party ir vietos valstybinės valdžios atstovas.

Brisbanės botanikos sode yra vaidinimams, koncertams ir mitingams panaši vieta, kaip Melbourne Mayer Bowl, tik daug sykių mažesnis. Ten baigėsi eisena. Invokaciją atkalbėjo katalikų kunigas airių kilmės. Jis savo kalboje padrąsino pavergtuosius, primindamas, kad airiai 800 metų kovojo dėl savo laisvės. Ukrainiečių kalbėtojas p. K. Pyrick nupasakojo kaip rusai vien dirbtinu būdu išmarino 50 milijonų ukrainiečių. Paskaitė statistiką apie ukrainiečių katalikų naikinimą. Jis pasakė, kad Pavergtų Tautų savaitė yra pradėta 1957 m. kada JAV Kongresas paprašė JAV prezidentą paskelbti tokią savaitę, kad žmonės atjaustų kenčiančias tautas po komunistų jungu. Baltų vardu kalbėjo jauniausias iš visų kalbėtojų dr. Vytas Kiaušas. Jo kalba ypatingai jaudino klausytojus, priminus 4 lietuvius susideginusius. Vienas iš kalbėtojų ragino australus turėti tautines ambicijos, kitas cituodamas iš knygos ištrauką nupasakojo, kad terorą Šiaures Airijoje organizuoja ir remia Kinijos komunistai.

Lietuvių dalyvavo 14; tame skaičiuje vienas apylinkės v-bos narys, būtent, tas kuris savo vardinių ar gimimo dienos vaišių neorganizuoja ir į kitų tokias vaišes neina - blaivininkas. Organizatoriai, bent ką organizuodami, turėtų iš anksto paskelbti, ir tai abėjuose savaitraščiuose, tada tautiečiai bent žinotų, kada savo ar vaikų gimimo dieną ar vardinių vaišes ruošti, ir nepaviliotų ne tik mases, bet ir apylinkių valdybų ir Krašto Tarybos narių nuo lietuviškos veiklos. Jeigu ne vardinių vaišes, tą dieną, aprašomame įvykyje būtų dalyvavę žymiai daugiau.

Sekančią dieną "The Courier - Mail" dienraštis atspausdino grafų straipsnelį "Backing for the Captive Nations" ir įdėjo eisenos didelę nuotrauką.

Jonas Normantas

AUSTRALIAN LITHUANIAN WEEKLY

"OUR HAVEN"

Australijos Lietuvių Bendruomenės laikraštis
LEIDĖJAS: - A.L.B. Krašto Valdyba
Adresas: Box 130 P.O. Rundle St., Adelaide
Leidėjo ir "M.P." Administracijos adresas: BOX 4558 G.P.O. SYDNEY N.S.W. 2001
Redaktorius A. Mauragis
Redakcijos adresas: 82 Victor Ave., Picnic Point, N.S.W. 2213
Redakcijos Tel. 77 - 6707
Redakcija rankraščius taiso ir trumpina savo nuožiūra.
Administracijos Tel. 649 - 9062

"M.P." prenumerata metams	$10.000
pusei metų	$5.00
Užsienyje metams	$12.00
Atskiro Nr. Kaina	25 centai

Už skelbimų turinį neatsakoma.
PRINTED BY ROTOR PRESS PTY. LTD.